

Volnočasové aktivity bilingvních dětí české menšiny v zahraničí (ve Velké Británii)

Bakalářská práce

Studijní program:

B7505 Vychovatelství

Studijní obor:

Pedagogika volného času

Autor práce:

Zuzana Fejfarová

Vedoucí práce:

PhDr. Mgr. Simona Kíryková, Ph.D.

Katedra pedagogiky a psychologie

Zadání bakalářské práce

Volnočasové aktivity bilingvních dětí české menšiny v zahraničí (ve Velké Británii)

Jméno a příjmení: **Zuzana Fejfarová**
Osobní číslo: P18000797
Studijní program: B7505 Vychovatelství
Studijní obor: Pedagogika volného času
Zadávací katedra: Katedra pedagogiky a psychologie
Akademický rok: 2019/2020

Zásady pro vypracování:

Cíl:

Cílem bakalářské práce je popsat druh a formy volnočasových aktivit dětí české menšiny žijící v zahraničí, konkrétně ve Velké Británii, a následně porovnat volnočasové aktivity pro děti a mládež v zahraničí s volnočasovými aktivitami pro děti a mládež v České republice.

Požadavky:

práce s odbornými zdroji, přímá pedagogická zkušenost s bilingvními dětmi české menšiny v Londýně, konzultace s vedoucí práce

Metody:

analýzy odborných zdrojů, vlastní pedagogická práce s cílovou skupinou, pozorování, dotazníkové šetření, rozhovor

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování práce:
Jazyk práce:

tištěná/elektronická
Čeština

Seznam odborné literatury:

- GARCIA, Ofelia. *Bilingual Education in the 21st Century: A Global Perspective*. 2009.
HÁJEK, Bedřich. *Pedagogické ovlivňování volného času*. Portál, 2008. ISNB 978-80-262-0030-7,
CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: Základy kvantitativního výzkumu*. 2. 2016. ISNB 978-80-247-5326-3.
MORGENSTEROVÁ, Monika. *Bilingvismus a interkulturní komunikace*. Wolters Kluwer, 2012, ISNB 978-80-7357-678-3.
PRŮCHA, Jan. *Interkulturní komunikace*. vyd. . Praha: Grada, 2009. ISNB 978-80-247-3069-1.
PRŮCHA, Jan. *Interkulturní psychologie*. Praha: Portál, 2007. ISNB 978-80-7367-280-5.
VACULÍK, Jan. *České menšiny v Evropě a ve světě*. 1. Libri, 2001. ISNB 978-80-7277-397-8.

Vedoucí práce: PhDr. Mgr. Simona Kiryková, Ph.D.
Katedra pedagogiky a psychologie

Datum zadání práce: 30. dubna 2020
Předpokládaný termín odevzdání: 29. dubna 2021

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

L.S.

doc. PhDr. Tomáš Kasper, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

11. července 2022

Zuzana Fejfarová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat PhDr. Simoně Kírykové, Ph.D., za odborné vedení této práce, za její čas, cenné poznámky a možnost přínosných osobních konzultací. Dále bych tímto chtěla vyjádřit poděkování všem respondentům za jejich čas, ochotu a přínos pro praktickou část této práce. V neposlední řadě patří obrovské poděkování mé rodině, bez jejíž podpory bych se při jejím psaní neobešla.

Abstrakt

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit informace o české menšině ve Velké Británii. Zmapovat druh a formy volnočasových aktivit nabízených dětem v této menšině, dále zjistit informace o volnočasových aktivitách nabízených v České republice a následně obě skupiny vzájemně porovnat. Bakalářská práce se zabývá podrobným studiem volnočasových organizací pro českou menšinu, popisuje jejich nabídku a zjišťuje jejich společný cíl. Práce přináší důležité poznatky o podmínkách spojených s občanstvím českých obyvatel ve Velké Británii a menšinových zákonech. Dále poukazuje na rozdíl mezi volnočasovou organizací a doplňkovou oficiální českou školou a přibližuje možnosti výuky českého jazyka ve Velké Británii.

Hlavní přínos práce spočívá ve vypracování přehledu nabídky pro českou menšinu a možností jejího využití. Získané informace lze následně využít jako přehled pro českou menšinu i pro organizace působící v České republice se zájmem navázat spolupráci.

Klíčová slova: bilingvismus, menšina, česká menšina, census, volný čas, volnočasové organizace, česká škola, doplňková škola

Abstract

The aim of this bachelor thesis is mapping types and forms leisure activities offered to children from Czech minority in the Great Britain. Another aim is to find out information about the Czech minority in the Great Britain, offered leisure activities in the Czech Republic and then compare both groups. This bachelor thesis deals with detailed study of leisure organisations for the Czech minority, describe their offer and find out common aim. The thesis is bringing important knowledge about conditions connected with citizenship for Czech people in the Great Britain and minority law. It points out differences between leisure organisation and official Czech supplementary school and describe opportunities for learning Czech language in the Great Britain.

The main benefit is in creating summary and options for application of the offers for the Czech minority. Obtained information is possible to use as a summary for the Czech minority and organisations that are working in the Czech Republic with interest to cooperate.

Keywords: bilingualism, national minority, Czech minority, census, spare time, leisure organisation, Czech school, supplementary school

Obsah

Seznam obrázků.....	10
Seznam tabulek.....	11
Seznam grafů.....	13
Seznam zkratk.....	14
Úvod.....	15
1 Česká menšina ve Velké Británii.....	16
1.1 Migrace obyvatelstva.....	16
1.2 Postoj Velké Británie k migraci.....	20
1.3 Migrační systém Velké Británie po roce 2021.....	20
1.4 Zákon o rasovém soužití.....	22
1.5 Zákon o lidských právech.....	22
2 Česká menšina ve Velké Británii.....	24
2.1 Současný počet obyvatel.....	24
2.2 Druh pobytu Čechů ve Velké Británii.....	26
3 Bilingvismus jako základní charakteristika zahraniční menšiny.....	28
3.1 Typy bilingvismu.....	29
3.1.1 Rozdělení dle věku.....	29
3.1.2 Základní dělení.....	30
3.2 Typy bilingvních rodin.....	31
3.3 Bilingvní výchova jedince.....	32
3.4 Výhody a nevýhody bilingvismu.....	32
4 Volný čas.....	34
4.1 Charakteristika pojmu volný čas.....	34
4.2 Pojetí volného času v České republice.....	35
4.3 Pojetí volného času ve Velké Británii.....	38
4.4 Volnočasová nabídka pro česky mluvící menšinu.....	40

5 Oficiální školská zařízení.....	46
5.1 České zahraniční školy	46
5.2 Spolupráce s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy	48
6 Česko-slovenská škola Okénko c.i.c. – dobrovolnická organizace pro bilingvní děti z českých menšin	50
6.1 Cílová skupina	50
6.2 Škola Okénko.....	50
7 Praktická část	56
7.1 Cíl výzkumu.....	56
7.2 Průběh šetření	56
7.3 Metody šetření	59
7.4 Charakteristika zapojených respondentů	60
7.5 Prezentace dat	63
7.6 Shrnutí výsledků	85
Diskuze	87
Závěr	89
Seznam knižních zdrojů.....	91
Seznam internetových zdrojů.....	94
Seznam příloh	100
Přílohy.....	101

Seznam obrázků

Obrázek 1 Logo The Dvorak Society	41
Obrázek 2 Logo The Emmy Destinn Foundation	42
Obrázek 3 Bridgwater International	42
Obrázek 4 Logo Sheffield Czech and Slovak Society	42
Obrázek 5 Logo Czech Centre London	42
Obrázek 6 Logo Czech Language Club	43
Obrázek 7 Logo Czech Club Birmingham	44
Obrázek 8 Logo Czech and Slovak Club Oxford	44
Obrázek 9 Logo Bracknell Czech School Berkshire	44
Obrázek 10 Logo Czech Wells	44
Obrázek 11 Logo Compas Charity	45
Obrázek 12 Logo Czech and Slovak Club	45
Obrázek 13 Logo Okénko Community Interest Company	47
Obrázek 14 Logo Czech School without Borders 1	47
Obrázek 15 Logo Czech School without Borders 2	47

Seznam tabulek

Tabulka 1 Přehled národnostních menšin ve VB v roce 2001	18
Tabulka 2 Přehled národnostních menšin ve VB v roce 2011	19
Tabulka 3 Přehled národnostních menšin ve VB v roce 2021	19
Tabulka 4 Počet Čechů ve VB v letech 2005–2012	25
Tabulka 5 Počet Čechů ve VB v letech 2013–2021	25
Tabulka 6 Počet Čechů ve VB v letech 2001–2011	25
Tabulka 7 Přehled schválených žádostí českých žadatelů o práci ve VB v období 2004–2009	26
Tabulka 8 Věková struktura českých registrovaných pracujících v období květen 2004 – březen 2000	26
Tabulka 9 Přehled žádostí o status v období od 28. 8. 2018 do 31. 3. 2022	27
Tabulka 10 Přehled DDM v České republice	36
Tabulka 11 Přehled ZUŠ v České republice	37
Tabulka 12 Přehled kroužků zřizovaných MŠ a ZŠ	38
Tabulka 13 Přehled kroužků města Liberec	38
Tabulka 14 Aktivity spadající do volného času	40
<i>Tabulka 15 Harmonogram školního roku v Okénku (a)</i>	<i>53</i>
Tabulka 16 Přehled respondentů účastnících se rozhovoru	62
Tabulka 17 Souhrn odpovědí respondentů na otázku o známých organizacích pro českou menšinu	63
Tabulka 18 Souhrn odpovědí respondentů na otázku o známých českých organizacích či školách pro českou menšinu zřizovaných VB	64
Tabulka 19 Souhrn odpovědí respondentů o nabídce aktivit pro českou menšinu	65
Tabulka 20 Souhrn odpovědí respondentů o důvodech založení organizací pro českou menšinu	66
Tabulka 21 Souhrn odpovědí respondentů o nabídce aktivit a učiva organizace Okénko	67
Tabulka 22 Souhrn odpovědí respondentů o nabídce aktivit a učiva organizace Club Oxford	67
Tabulka 23 Souhrn odpovědí respondentů o nabídce aktivit a učiva organizace Club England	68
Tabulka 24 Souhrn odpovědí respondentů o nabídce aktivit a učiva organizace ČŠBH	68

Tabulka 25 Souhrn odpovědí respondentů o nabídce akcí pro děti a rodiny organizace Okénko.....	69
Tabulka 26 Souhrn odpovědí respondentů o nabídce akcí pro děti a rodiny organizace Club Oxford.....	69
Tabulka 27 Souhrn odpovědí respondentů o nabídce akcí pro děti a rodiny organizace Club England	69
Tabulka 28 Souhrn odpovědí respondentů o nabídce akcí pro děti a rodiny organizace ČŠBH.....	70
Tabulka 29 Přehled vzdělávacích programů na základě odpovědí respondentů	71
Tabulka 30 Přehled materiálů využívaných jednotlivými organizacemi na základě odpovědí respondentů	72
Tabulka 31 Souhrn odpovědí dotazovaných respondentů na otázku o změnách v organizaci Okénko během roku 2020/2021	73
Tabulka 32 Přehled odpovědí ohledně spokojenost respondentů s nabídkou učiva.....	74
Tabulka 33 Souhrn odpovědí respondentů z organizace Okénko o kvalifikaci, kurzech a vzdělávání pracovníků	75
Tabulka 34 Souhrn odpovědí respondentů z organizace Club England o vzdělání pracovníků	75
Tabulka 35 Přehled umístění jednotlivých organizací na základě odpovědí respondentů	76
Tabulka 36 Souhrn motivace dětí k docházení do sobotní školy nebo kroužku na základě odpovědí respondentů	77
Tabulka 37 Přehled jazyků, kterými mluví děti v české menšině, na základě odpovědí respondentů.....	78
Tabulka 38 Přehled umístění organizací na základě odpovědí dotazovaných respondentů	79
Tabulka 39 Přehled bydliště oslovených respondentů české menšiny ve VB.....	81
Tabulka 40 Souhrn důvodů pro migraci dotazovaných do VB	82
Tabulka 41 Přehled míry kontaktu respondentů s dalšími Čechy žijícími ve VB.....	83
Tabulka 42 Přehled organizací pro dospělé, které kolem sebe respondenti mají.....	84

Seznam grafů

Graf 1 Povědomí dotázaných respondentů o organizacích pro českou menšinu.....	63
Graf 2 Povědomí dotázaných respondentů o státních organizacích pro českou menšinu ve VB.....	64
Graf 3 Nabídka aktivit pro českou menšinu z pohledu dotázaných respondentů.....	65
Graf 4 Důvody založení organizací pro českou menšinu z pohledu dotázaných respondentů.....	66
Graf 5 Přehled pořádaných akcí pro děti a rodiny v jednotlivých organizacích.....	70
Graf 6 Vzdělávací programy organizací na základě odpovědí dotazovaných respondentů	71
Graf 7 Změny v organizacích podle dotazovaných respondentů.....	73
Graf 8 Spokojenost dotazovaných respondentů s nabídkou učiva	74
Graf 9 Umístění organizací dle odpovědí dotazovaných respondentů	76
Graf 10 Komunikační jazyk(y) dětí ČM.....	78
Graf 11 Přehled umístění jednotlivých organizací na základě odpovědí dotazovaných respondentů	80
Graf 12 Přehled oblastí VB, v nichž žijí dotazovaní respondenti české menšiny	81
Graf 13 Důvody pro migraci do VB z pohledu dotazovaných respondentů.....	82
Graf 14 Přehled míry kontaktu respondentů s dalšími Čechy žijícími ve VB.....	83
Graf 15 Přehled organizací pro dospělé, které kolem sebe respondenti mají.....	84

Seznam zkratk

Český jazyk – ČJ

Česká menšina – ČM

Česká republika – ČR

Česká škola bez hranic – ČŠBH

Domov dětí a mládeže – DDM

Mateřská škola – MŠ

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy – MŠMT

Rámcový vzdělávací program – RVP

Školní vzdělávací program – ŠVP

Velká Británie – VB

Základní umělecká škola – ZUŠ

Základní škola – ZŠ

Úvod

Bakalářská práce pojednává o české menšině ve Velké Británii a o volnočasových aktivitách, které má k dispozici. Dále pak přibližuje nabídku takových aktivit v České republice. Zaměřuje se na zákony týkající se menšin, platné ve Velké Británii. Přibližuje pojem bilingvismus a rozvádí jeho typy, výhody, nevýhody a odpovídající typy bilingvních rodin. Samostatná kapitola je věnována české škole Okénko, její charakteristice, cílové skupině a využívaným materiálům a prezentuje její roční výukový plán. V praktické části se tato práce zaměřuje na šetření k tématu volnočasové nabídky pro děti české menšiny. Využívá metody rozhovoru pro výzkumné šetření.

Cílem bakalářské práce je popsat druh a formy volnočasových aktivit dětí české menšiny žijící v zahraničí, konkrétně ve Velké Británii, a následně porovnat volnočasové aktivity pro děti a mládež v zahraničí s volnočasovými aktivitami pro děti a mládež v České republice.

Pro vypracování bakalářské práce byla využita má osobní zkušenost s českou školou Okénko (spolupracující s Technickou univerzitou) ve Velké Británii, kde jsem v roce 2020 (v období od 30. ledna do 30. června) působila jako asistent pedagoga v doplňkové české škole pro bilingvní jedince české menšiny. Pro sledování tématu volnočasových aktivit dětí české menšiny ve Velké Británii jsem se rozhodla během své stáže v jedné z českých škol v Londýně. Na stáž jsem se přihlásila v rámci programu Erasmus+, který umožňuje mezinárodní výjezdy studentů a podporuje mezinárodní spolupráci.

Během této stáže jsem se seznámila s řadou metod a didaktických forem, které jsem následně mohla přenést i do své praxe v České republice.

Práce odpovídá na následující otázky:

1. Které aktivity jsou nabízené dětem české menšiny?
2. Jaká je náplň a nabídka dostupných organizací?
3. Co je cílem volnočasových organizací a českých škol?

1 Česká menšina ve Velké Británii

Tato kapitola je zaměřena na historické i současné příčiny migrace do Velké Británie. Je v ní zkoumán postoj Velké Británie k migrační situaci a zákony s migrací spojené. Zaměřuje se na zjišťování občanství migrujících obyvatel, jejich účasti na sčítání lidu, výsledků posledních sčítání a v neposlední řadě také možností vzdělávání českých menšin.

1.1 Migrace obyvatelstva

Průcha (2007) tvrdí, že: „*Dnes téměř neexistuje země či stát, v němž by žili příslušníci pouze jednoho etnika.*“.

V Terminologickém slovníku Ministerstva vnitra České republiky (OAMP, 2020) je migrace definována jako „*přesun jednotlivců i skupin v prostoru, který je spolu s porodností i úmrtností klíčovým prvkem v procesu populačního vývoje a výrazně ovlivňuje společenské a kulturní změny obyvatel na všech úrovních. S ekonomickým rozvojem se intenzita migrace neustále zvyšuje.*“

Důvody k migraci klasifikujeme jako důvody *ekonomické, sociální, politické* nebo *environmentální*. Důvodem ekonomické migrace bývá stěhování se za prací. Sociální migrace sleduje stěhování osob na území s lepší kvalitou života nebo za rodinou nebo přáteli. Migrace politická mapuje útěk před politickým režimem či válkou. Příčinami environmentální migrace bývají přírodní katastrofy (BBC, 2020).

Roubíček (1997) popisuje migraci jako „*formu prostorové mobility mezi dvěma územními jednotkami, která znamená obvykle trvalou změnu pohybu, tj. změnu trvalého bydliště. Jen taková změna je skutečnou migrací a je třeba ji odlišovat od ostatních forem prostorového pohybu (dojížděky, cestování), které nevedou k trvalé změně bydliště, ale jen k dočasné.*“

Z rozhovorů s obyvateli Velké Británie mohu potvrdit, že velká část české populace se do Velké Británie přestěhovala z osobních důvodů, kterými bývají například lepší kvalita života, získání kvalifikovanější pracovní pozice, zdokonalení se v jazyce či následné založení rodiny.

Velká Británie se přizpůsobila trendu, který výrazně vzrostl po druhé světové válce, jímž je převýšení imigrace obyvatelstva nad jeho emigrací (Baršová a Barša, 2005).

Do Velké Británie migrovali čeští obyvatelé již ve 14. století a dodnes tato migrace trvá. Velká Británie se nachází na okraji Evropy, 1 413 km vzdušnou drahou od České republiky. To bylo hlavním důvodem malých vln migrace Čechů na území Velké Británie v období 14. století. Jedním z prvních Čechů, o němž existují doložené informace, byl Vojtěch Raňkův z Ježova, latinským jménem Ranconius, který pobýval na území Velké Británie přibližně v letech 1320–1388. Byl teologem a známým filozofem a působil na univerzitě v Oxfordu. Bývá spojován s pronesením slavnostní řeči nad rakví Karla IV., při níž byl tento císař prvně nazván Otcem vlasti. Společně s ním na Oxfordské univerzitě v letech 1380–1416 působil také přítel Jana Husa, Jeroným Pražský. V roce 1466 navštívil Velkou Británii Lev z Rožmitálu společně se zemanem Václavem Šaškem z Bírškova, při své cestě Evropou. Deníkové záznamy Lva z Rožmitálu jsou prvním pojednáním o Británii v českém jazyce a dočkaly se celé řady vydání pod titulem „*Deník o jízdě a putování pana Lva z Rožmitálu z Blatné z Čech až na konec světa*“.

Ve druhé polovině 17. století, v roce 1661, přišlo do Velké Británie společně s českou zimní královnou Alžbětou Stuartovnou mnoho českých dvořanů. Předtím se zde stihlo usadit několik uprchlíků před „*spravedlností*“ Ferdinanda II. po Bitvě na Bílé hoře. Mezi významné osobnosti, které v 17. století migrovaly do Velké Británie, patří také malíř a grafik Václav Hollar, kazatel Pavel Hartman a filozof Jiří Ritchell.

Nejslavnějším mezi pobělohorskými migranty, kteří alespoň krátce pobývali v Británii, byl Jan Amos Komenský (1592–1670), latinsky Comenius, poslední biskup Jednoty bratrské a takzvaný Učitel národů. Pobýval zde jen devět měsíců, a sice od září 1641 do června 1642 (Koucourek, 2008).

Kolem roku 1939 do Velké Británie přicházeli lidé ve věku mezi 20 a 30 lety, kolem roku 1948 lidé mezi 20 a 40 lety a kolem roku 1968 lidé mezi 20 až 40 lety. V období kolem roku 1980 přišla také malá skupina z disentu, která sestávala z migrantů mezi 30 a 50 lety. Od roku 1990 přicházeli mladí lidé, aby se zde učili anglicky (Šimsová, 2006).

V období mezi roky 2004 až 2009 přišlo do Velké Británie 42 135 žadatelů o práci. Během první větší vlny migrantů za práci v roce 2004 požádalo o práci ve Velké Británii 8 850 Čechů z celkového počtu 130 990 žadatelů ze zemí Evropské unie. Nejvíce žadatelů (konkrétně 27 215) se usadilo v Londýně, z nichž 1 475 v oboru vzdělávání

a kultury a 2 165 v oboru zábavy a volného času. Ze žadatelů o práci se k oboru zábavy a volného času přihlásilo 1 220 Čechů (The National Archives, 2021).

Velká Británie byla zemí koloniální politiky. Na základě utvořených vztahů britských kolonií po čase začaly vznikat národnostní menšiny migrující do Británie. V následujících tabulkách jsou zaznamenány výsledky tří po sobě jdoucích sčítání lidu (etnik). V těchto datech z let 2001, 2011 a 2021 si můžeme všimnout postupného rozšíření etnického členění. Tento fakt objasňuje následující věta uvedená na oficiálních stránkách vlády Velké Británie (gov.uk, 2022): „*Etnické skupiny použité v harmonizované normě a posledním sčítání jsou obvykle stejné. Harmonizovaný standard je revidován a v současné době používá etnické skupiny ze sčítání lidu v roce 2011.*“ Na stránkách je také uveden komentář k volbě etnického členění: „*Od roku 1991 existuje ve sčítacím listu tzv. etnická otázka. Od té doby se aktualizuje při každém novém sčítání. Ve sčítání jsou zahrnuty samostatné otázky týkající se národní identity, náboženství a jazyka.*“ Výsledky těchto sčítání jsou uvedeny v následujících tabulkách (viz tabulky č. 1–3).

Asijští nebo Asijští Britové	Indie
	Pákistán
	Bangladéš
Černí nebo Černí Britové	Karibik
	Afrika
Smíšení	Bílý a černý Karibik
	Bílá a černá Afrika
	Bílá a asijská menšina
Bílí	Británie
	Irsko
Číňané nebo jiné etnické skupiny	Čína

Tabulka 1 Přehled národnostních menšin ve VB v roce 2001

(gov.uk, 2022)

Asijští nebo Asijští Britové	Indie
	Pákistán
	Bangladéš
	Čína
Černí nebo Černí Britové	Afrika
	Karibik
Smišeni	Bílý a černý Karibik
	Bílá a černá Afrika
	Bílá a asijská menšina
Bílí	Anglie, Británie
	Velšané
	Skotsko
	Severní Irsko
Jiné etnické skupiny	Arábie

Tabulka 2 Přehled národnostních menšin ve VB v roce 2011

(gov.uk, 2022)

Asijští nebo Asijští Britové	Indie
	Pákistán
	Bangladéš
	Čína
Černí nebo Černí Britové	Afrika
	Karibik
Smišeni	Bílý a černý Karibik
	Bílá a černá Afrika
	Bílá a asijská menšina
Bílí	Anglie, Británie
	Velšané, Romové
	Skotsko
	Severní Irsko
Jiné etnické skupiny	Arábie

Tabulka 3 Přehled národnostních menšin ve VB v roce 2021

(gov.uk, 2022)

Složení obyvatelstva

Statistický úřad Velké Británie (ons.uk, 2021) poskytuje údaje o tom, jaký podíl obyvatel spadá pod dané etnické skupiny: Angličané 83,6 %, Skoti 8,6 %, Velšané 4,9 %, Irové 2,9 %, Černoši 2 %, Indové 1,8 %, Pákistánci 1,3 %, Černoši – Karibští 1 %, Černoši – Afričtí 0,8 %, Bangladéšané 0,5 % a Číňané 0,4 %.

1.2 Postoj Velké Británie k migraci

Velká Británie je vysoce multikulturním státem. Podle údajů uvedených na stránkách úřadu národní statistiky žije ve Velké Británii pět skupin národnostních menšin: bílá, smíšená, asijská, černá a jiná etnická skupina. Způsob dělení těchto skupin odpovídá rasovému dělení podle barvy kůže (viz tabulky č. 1–3) (gov.uk, 2017).

Velká Británie v roce 2005 provedla průzkum týkající se pohledu na rasový multikulturalismus. Provedli jej společnosti MORI a BBC. Prozradil, že 62 % respondentů souhlasí s názorem, že „*multikulturalismus učinil ze Spojeného Království lepší místo pro život*“. Dalších 32 % respondentů uvedlo, že v multikulturním směru vidí značnou hrozbu. Zbýlých 6 % se k tématu nevyjádřilo (Wikijii, 2021).

V roce 2005 byla provedena také studie pro Komisi pro rasovou rovnost (CRE), v rámci níž bylo zjištěno, že v Anglii si většina osob etnických menšin říká Britové, zatímco původní obyvatelé se přezdívají Angličané (Wikijii, 2021).

1.3 Migrační systém Velké Británie po roce 2021

Velmi důležité je zmínit současnou situaci migrování do Velké Británie. V roce 2021 tato země vystoupila z Evropské unie. Přesněji, dne 31. prosince 2021 ukončila volný pohyb mezi ní a EU. Dalším dnem, 1. ledna 2022, přišel v platnost tzv. bodový imigrační systém Velké Británie (angl. Points-Based Immigration System). Je to systém, „*který upřednostňuje dovednosti a talent před tím, odkud člověk pochází*“ (gov.uk, 2020a; gov.uk, 2022a).

Znamená to, že při pohybu osob mezi Velkou Británií a Evropskou unií se tyto osoby budou muset povinně prokázat platným vízem. Co se týče osob, které se snaží získat pracovní pozice, platí pro ně nabídka několika specifických víz. Pracující potřebují *Vizum kvalifikovaného pracovníka* (angl. Skilled Worker Visa), pracovníkům v oboru zdravotnictví a sociálních služeb je udělováno *Zdravotnické a pečovatelské vízum*

(angl. Health and Care Visa) a osobám, které prokazují výjimečný talent a splňují podmínky o tom, že nepotřebují pracovní nabídku, je zhotoven dokument *Globální talent* (angl. Global Talent). Pro studenty platí dokument *Studentská trasa* (angl. Student Route) a *Absolventské vízum* (Graduate Visa) (gov.uk, 2020b).

Legislativa Velké Británie zohledňuje multikulturní rozložení obyvatel v zemi. Podle britských zákonů by měl mít každý člověk právo svobodně si zvolit způsob svého života a činit rozhodnutí dle vlastního uvážení bez udání důvodu.

Zejména díky rasové různorodosti mezi dětmi patří k významným zákonům také *zákon o rasovém soužití* (angl. Race Relations Act) z roku 1976 (Ježková, 2009, s. 132).

V roce 1993 se Parlamentu Spojeného království podařilo ustanovit tři navazující zákonná opatření o azylu a imigraci. Jednalo se o *azylový a imigrační zákon* z roku 1993, 1996 a 1999.

Zákon z roku 1993 byl zaměřen na omezování práva vstoupit do Velké Británie jako turista nebo budoucí student.

V roce 1999 přišel v platnost zákon *The Immigration and Asylum Act*, který nahradil předešlé zákony týkající se poskytování či omezování azylu osobám migrujícím do země a vytvořil nové kroky a podmínky pro žádosti o azyl.

V roce 2012 byla následně přijata nová *imigrační pravidla* zohledňující rodinnou imigraci. S novelizací nastalo odmítání pracovníků z důvodu pochybností o nich. Žadatelé museli prokázat znalost angličtiny na úrovni B1 (úroveň, při které člověk ovládá mluvení v čase minulém, přítomném i budoucím a myšlení v jazyce, rozumí mluvené konverzaci a ovládá psaní odstavců). Studentům bylo povoleno studovat v Británii po dobu 30 dní, a to i v případě, že studium nebylo jejich hlavním cílem (legislation.gov.uk, 2022).

Na tento zákon navázal v roce 2014 novelizovaný zákon *The Immigration Act*, který představil složitější podmínky pro vstup do země, za účelem snížení migračních vln do Velké Británie. Díky němu země získala přístup k řidičským průkazům a bankovním účtům migrantů (z důvodu kontroly příchodu ilegálních migrantů) (gov.uk, 2022a).

Následujícím a posledním přijatým zákonem je *The Immigration Act 2016*. Zvyšuje sankce osobám, které opakovaně zaměstnávají ilegální migranty. „*Za účelem snížení poptávky po pracovnících z řad migrantů byly zavedeny poplatky týkající se některých zaměstnavatelů v případě, že přivezou zaměstnance do Británie. Zákony z roku 2014 a 2016 vytvořily opatření, která efektivně a záměrně snižují vlny ilegální migrace do Velké Británie. Kvůli zpřísnění podmínek se stala Velká Británie méně zajímavou pro nově přicházející migranty*“ (gov.uk, 2022a; legislation.gov.uk, 2022).

1.4 Zákon o rasovém soužití

„*Zákon o rasovém soužití zastřešuje nová ustanovení týkající se diskriminace na základě rasy a vztahů mezi lidmi různých rasových skupin. Tímto aktem se do zákona z roku 1975 o diskriminaci na základě pohlaví zavádějí změny pro uvedení nových ustanovení v tomto zákoně týkajících se jeho správy a prosazování v souladu s odpovídajícími ustanoveními dosavadního zákona*“¹ (legislation.gov.uk, 2022a; překlad do ČJ). Zákon je rozdělen do deseti částí a je dostupný na webových stránkách legislativy Británie (legislation.gov.uk, 2021).

„*Školy mají za povinnost podle doplněného Zákona o rasovém soužití (Race Relations [Amendment] Act) z roku 2000 vyhýbat se diskriminaci z rasových důvodů a podporovat dobré vztahy mezi rasami*“ (Ježková, 2009, s. 166).

1.5 Zákon o lidských právech

Jedním z hlavních ustanovení je *zákon o lidských právech* (angl. Human Rights Act) platný od roku 1998. Zastřešuje právo na vzdělání, které je nejen ve Velké Británii, ale

¹ V originálním znění: „*An Act to make fresh provision with respect to discrimination on racial grounds and relations between people of different racial groups; and to make in the Sex Discrimination Act 1975 amendments for bringing provisions in that Act relating to its administration and enforcement into conformity with the corresponding provisions in this Act.*“

v celém Spojeném Království označováno jako právo na „efektivní vzdělávání pro všechny děti“. Díky tomu se od britských školských úřadů očekává zajištění bezplatného vzdělávání v okolí bydliště pro všechny děti ve věku povinné školní docházky, tj. ve věku 5–16 let. Zmiňovaným právem je míněno nejen právo na poskytování možnosti školní docházky, ale také právo na poskytování vzdělání, odborné pomoci a přípravy a využití vlastních možností žáků (Ježková, 2009, s. 130).

2 Česká menšina ve Velké Británii

Menšina je skupina osob definovaná společným sociologickým znakem, která se početně nerovná jiné skupině osob, jež v dané společnosti tvoří většinu. Pojem menšina je uváděn v souvislosti s odlišnými jazykovými, rasovými, církevními (náboženskými) či politickými potřebami (Nešpor, 2020).

Česká menšina není ve Velké Británii oficiálně státem uznávanou národnostní menšinou. Z tohoto důvodu nejsou o Čechách vedeny podobné záznamy jako například o menšině Africké, která je početnější a státem uznávaná. Británie rozlišuje občany na EU a Non – EU citizens, neboli evropští a ne – evropští občané, do této rozdělovací kategorie spadají i občané České republiky, kteří dlouhodobě žijí ve Velké Británii, ale zatím nemají britské občanství. Tuto ověřenou informaci mi předal zástupce České Ambasadý v Londýně, jelikož neexistuje žádný informační zdroj (Hosek, osobní komunikace, 26. Dubna 2022).

Na stránkách Ministerstva vnitra České republiky (MVČR) je možné ověřit platnost sdělení, že Česká republika patří mezi státy Evropské unie (MVČR, 2022a).

Z výsledků sčítání lidu v letech 2001, 2011 a 2021 se dozvídáme, že ani v jedné tabulce nejsou zařazeni Češi, z čehož vyplývá, že jejich počet se neuvádí v rámci seznamu národnostních menšin (viz tabulky č. 1–3) (gov.uk, 2022a).

2.1 Současný počet obyvatel

Sčítání lidu probíhá ve Velké Británii každých deset let. Poslední zaznamenané sčítání proběhlo v roce 2021, ovšem výsledky dosud nebyly zveřejněny. Na oficiálních stránkách vlády Velké Británie (gov.uk, 2022) se dne 28. června 2022 objevily pouze prozatímní výsledky bez rozdělení dle národnosti.

Z informací od zástupce České ambasády v Londýně jsem zjistila, že o Čechách ve Velké Británii ze sčítání lidu před rokem 2001 nejsou vedeny žádné záznamy. Existují pouze odhady. Česká menšina se objevila ve výsledcích sčítání lidu až v roce 2011.

Český statistický úřad sídlící v České republice však uvádí data o počtu Čechů ve Velké Británii (migrujících z České republiky do Velké Británie) již od roku 2005 (ČSÚ, 2022).

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet Čechů	38 098	41 193	42 811	43 109	44 657	44 460	46 349	46 535

Tabulka 4 Počet Čechů ve VB v letech 2005–2012

(ČSÚ 2022)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet Čechů	47 711	51 064	54 224	56 782	59 981	62 547	65 658	63 457	67 984

Tabulka 5 Počet Čechů ve VB v letech 2013–2021

(ČSÚ, 2022)

Z dat uvedených v tabulce č. 4-5 lze vyčíst, že počet Čechů ve Velké Británii se zvyšuje.

Celkový počet Čechů	70 615
----------------------------	--------

Počet Čechů narozených ve VB²	34 615
Počet Čechů přistěhovalých z ČR do VB	36 000

Tabulka 6 Počet Čechů ve VB v letech 2001–2011

(gov.uk, 2002b)

Podle výsledků sčítání lidu je českou menšinou nejobydlenější částí Velké Británie město Londýn a jeho okolí. Londýn neboli Velký Londýn (angl. Greater London) je rozdělen na 32 obvodů (12 vnitřních a 20 vnějších) a City (neboli malé město uvnitř Londýna). City je řízené samostatnou institucí *Corporation of London* (Sukeník, 2011).

Podle počtu osob přihlášených ke komunitním skupinám „Češi a Slováci v Londýně“ na sociálních sítích žije v Londýně odhadem asi 9,8 tisíce Čechů a Slováků.

Důvodem stěhování menšin do Londýna většinou bývá širší nabídka komunitních organizací, škol, pracovních možností a bydlení. Velkou část této menšinové populace tvoří dospělí mladšího věku.

² Čech narozený ve Velké Británii je osoba narozená české matce či otci, jejíž národnost zůstává zděděná po rodiči, ale rodí se již s britským občanstvím.

Rok	Počet žadatelů
2004	8 255
2005	10 575
2006	8 345
2007	7 510
2008	6 520
2009	930
Celkem	42 135

Tabulka 7 Přehled schválených žádostí českých žadatelů o práci ve VB v období 2004–2009

Věková kategorie	Počet pracujících	Celkový podíl v %
18–24 let	257 310	44 %
25–34 let	228 200	39 %
35–44 let	61 845	10 %
45–54 let	35 995	6 %

Tabulka 8 Věková struktura českých registrovaných pracujících v období květen 2004 – březen 2009 (DWP, 2007a)

2.2 Druh pobytu Čechů ve Velké Británii

Základní občanství obyvatel Velké Británie patřících k české menšině je české nebo britské. Většina českých přistěhovalců si po čase o britské občanství zažádá. Někteří žijí s dvojím občanstvím.

Británie uděluje speciální statusy, které mají občané Evropské unie přidělené do doby, než si zažádají o britské občanství. Jedná se o *Pre-settled* a *Settled status*, neboli předběžný status usedlíka a status usedlíka. Občané je získávají v závislosti na délce pobytu či žití na území Velké Británie.

Pre-settled status je imigrační status udělený v rámci programu EU Settlement Scheme evropským občanům (občané EU, EHP nebo Švýcarska) a jejich neevropským rodinným příslušníkům, kteří v minulosti dosud nežili ve Velké Británii nepřetržitě po dobu pěti let.

Pokud má jedinec tento předběžný status usedlíka, může ode dne jeho získání zůstat na území Velké Británie po dobu pěti let. Chce-li jedinec i nadále pobývat v některé části

země, musí se znovu přihlásit do sítě EU Settlement Scheme a požádat o vyřízení statusu usedlíka (gov.uk, 2022b).

Po vyřízení získává jedinec *Settled status*. O něj může žádat ve chvíli, kdy žil na území Velké Británie nepřetržitě po dobu pěti let – tzv. po dobu nepřetržitého pobytu. Toto období se počítá ode dne, kdy tento nepřetržitý pobyt zahájil, ne ode dne udělení Pre-settled statusu.

Příklad z webu Government England (gov.uk, 2022): „Do Spojeného království jste přijeli dne 2. března 2018 a 15. ledna 2020 jste získali status předběžně usazeného. Na status usazeného získáte nárok 2. března 2023 poté, co jste ve Spojeném království žili 5 let. Nejpozději můžete požádat o status vypořádání 14. ledna 2025, těsně před vypršením vašeho přednastaveného statusu.“

Sčítání lidu neboli Census ve Velké Británii se vztahuje na všechny občany žijící, či delší dobu pobývající na území Velké Británie a je povinné. Povinnost hlásit se ke sčítání lidu platí i pro obyvatele s jiným než britským občanstvím.

Část VB	Total ³	Settled ⁴	Pre-settled ⁵	Refused ⁶	Void ⁷	Invalid ⁸
Anglie	64 140	39 990	18 640	2 170	1 200	2 140
Skotsko	4 090	2 450	1 500	40	70	40
Wales	3 300	2 030	900	130	70	160
Celkem	71 530	42 260	21 040	2 340	1 340	2 340

Tabulka 9 Přehled žádostí o status v období od 28. 8. 2018 do 31. 3. 2022

(gov.uk, 2022a)

3 celkový počet žadatelů

4 získaný status usedlíka

5 získaný status předem usazeného

6 žádosti zamítnuté ze strany úřadu

7 žádosti zamítnuté ze strany žadatele

8 neplatné žádosti

3 Bilingvismus jako základní charakteristika zahraniční menšiny

V souvislosti s životem skupiny obyvatel mimo zemi jejich původu považují za nutné přiblížit téma bilingvismu.

Pro pojem bilingvismus neexistuje pouze jedna definice. Většinou se liší v požadavku na míru ovládnutí druhého jazyka. Zatímco například Weinreich (Grosjean, 1982), popisuje bilingvismus jako „*střídavé užívání dvou jazyků v praxi*“ či „*pravidelné používání dvou nebo více jazyků*“ (Grosjean, 1982, s. 1–2), Macnamara (1967) uvádí, že „*bilingvní jedinec je ten, který disponuje alespoň minimální kompetencí v jiném než mateřském jazyce v nejméně jedné ze základních jazykových dovedností (porozumění, mluvení, čtení, psaní)*“. Proti tomu jazykovědec Bloomfield (1933) označuje bilingvismus za „*schopnost ovládat dva jazyky na úrovni rodilého mluvčího*“.

Harding-Esch a Riley (2008) uvádí, že téma bilingvismu nepojednává pouze o jazyku, ale dále také o kultuře. Jejich pojetí je však dost nejednoznačné.

S pojmem bilingvismus se pojí jeho ekvivalent – dvojjazyčnost. Ve slovníku cizích slov se uvádí, že dvojjazyčnost je „*dokonalé užívání dvou jazyků, zpravidla mateřského jazyka a jazyka cizího, takže cizí může za určitých okolností rovnocenně nahradit jazyk mateřský*“ (Klimeš, 2005).

Autor Průcha (2009) uvádí, „*že již v nejstarších starověkých společnostech lidé mluvili různými jazyky, čímž se odlišovali od jiných etnik*“.

Z praxe jsem vypořezovala tři následující možnosti užívání jazyka:

1. U dítěte převažuje jeden dominantní jazyk, kterým hovoří neustále. Naopak další jazyk, který se učí, používá pouze v situaci, v níž musí.
2. Dítě užívá oba jazyky a vzájemně je propojuje. Například doma s matkou mluví česky, ale ve chvíli, kdy si nemůže vzpomenout na nějaké slovo, ho řekne ho v angličtině a naopak.
3. Dítě ovládá oba jazyky na úrovni rodilého mluvčího, přemýšlí v jednom jazyce, mluví v druhém. Nemá problém s přepínáním z jazyka do jazyka.

Štefánik (2000) uvádí, že přirozené dvojjazyčné prostředí je pro děti jedním z nejlepších a nejefektivnějších. Mluví o tzv. přirozeném bilingvismu a přirozeném dvojjazyčném prostředí.

Doskočilová (2002) ve své publikaci rozlišuje několik skupin bilingvismu, a sice bilingvismus individuální a společenský, bilingvismus s dominancí jednoho z jazyků a bilingvismus vyvážený, bilingvismus přirozený a umělý a bilingvismus simultánní a sekvenční.

Bilingvní jedinec může být bilingvním již od narození. Poté rozlišujeme čtyři období vzniku bilingvismu dle věku – bilingvismus nemluvnat, dětský bilingvismus, pozdní bilingvismus a bilingvismus u dospělých (Harding-Esch, 2008) (viz kapitola 3.1).

3.1 Typy bilingvismu

3.1.1 Rozdělení dle věku

Ačkoli nemůžeme říct, že by nemluvně mluvilo, pojem *bilingvismus nemluvnat* je i přesto důležité zmínit. Tento pojem je úzce spjatý se simultánním osvojováním jazyka (viz kapitola 3.1.2 Základní dělení). V publikaci *Bilingvní rodina* (Harding-Esch a Riley, 2008) autoři uvádí výstižný příklad: „*Jeho užití je však docela přesné, protože zdůrazňuje skutečnost, že dítě nejprve nemluví vůbec, a pak mluví najednou dvěma jazyky*“ (Harding-Esch a Riley, 2008).

Pro pojem *dětský bilingvismus* se někdy používá označení sukcesivní neboli postupné osvojování dvou jazyků. V takových případech nelze vždy úplně rozlišit, zda se jedná o osvojování simultánní, nebo sukcesivní (Harding-Esch, 2008).

Příklad z osobních zkušeností: Emily má matku z Čech a otce z Velké Británie. Původně žili v České republice, kde se Emily také narodila. Po čase se přestěhovali do Velké Británie, kde se začala učit angličtinu. Postupně se učí druhý jazyk a ten první používá pro komunikaci v rodině či s přáteli z Čech. Hlavním jazykem se stává angličtina.

Pojem *pozdní bilingvismus* je využíván v případě, v němž se jedinec stává bilingvistou až v pubertálním období do dvaceti let. Po překročení této věkové hranice se u těchto jedinců mluví o *dospělém bilingvistu* (Harding-Esch a Riley, 2008).

Příklad: Matka s dcerou (20 let) žijící v Česku se společně přestěhují se do Anglie za matčíným přítelem, zabydlí se a zažádají o status usedlého občana. Dcera začne studovat angličtinu a zažádá o britské občanství. Ve chvíli, kdy ovládá anglický jazyk na úrovni dorozumívání se, se z ní stává bilingvní jedinec užívající tzv. *dospělý bilingvismus*.

Bilingvismus nemluvnat a dětí vede většinou k dokonalé výslovnosti na úrovni rodilého mluvčího, oproti tomu pozdní a dospělí bilingvisté mívají znatelný cizí přízvuk (Harding-Esch a Riley, 2008).

Tato práce se zaměřuje na bilingvismus nemluvnat a dětský bilingvismus, jelikož jsem v rámci své stáže spolupracovala s dětmi, které měly tyto druhy bilingvismu, a právě z tohoto důvodu se věnuji volnočasovým aktivitám pro jejich věkové skupiny.

3.1.2 Základní dělení

Bilingvismus dělíme do několika skupin, jimiž jsou: bilingvismus individuální a společenský, bilingvismus s dominancí jednoho z jazyků a bilingvismus vyvážený, bilingvismus přirozený a umělý a bilingvismus simultánní a sekvenční (Doskočilová, 2002).

Během své praxe v české škole Okénko jsem se setkala s následujícími formami bilingvismu: bilingvismus individuální, přirozený, simultánní a vyvážený a bilingvismus s dominancí jednoho z jazyků. Tyto formy následně popisuje a uvádí ke každé z nich příklad.

Individuální bilingvismus nastává ve chvíli, kdy jedinec kromě jazyka okolní společnosti užívá ještě jiný jazyk.

Příklad 1: Dítě žijící ve Velké Británii (jazykem okolní společnosti je angličtina, z menší části čeština) má jednoho z rodičů české národnosti a prarodiče z této strany žijí na Moravě, kde užívají zdejší nářečí. Dítě se tak učí nejen angličtině a češtině, ale i českému jazyku s přidaným nářečím. Příklad 2: Děti žijící ve Velké Británii, jejichž společným jazykem s okolím je angličtina, užívají český jazyk, kterému se učí v rámci českých kroužků.

Přirozený bilingvismus se vyskytuje v rodinách, v nichž má každý z rodičů jiný mateřský jazyk. Děti se tak učí oběma jazykům současně, komunikují od narození dvěma jazyky a jsou na to zvyklé stejně jako jsou děti v jejich okolí zvyklé na jeden jazyk. Tomuto typu bilingvismu říkáme také *rodinný* či *přímý*. S tímto typem se setkáváme u většiny bilingvních rodin. Mluvení na dítě oběma jazyky zde probíhá automaticky.

Příklad: Dítě dokáže propojit mluvené slovo v českém jazyce s myšlením v jazyce

anglickém. Přepínání mezi jazyky mu nedělá problém. Matka řekne větu v češtině a dítě ji běží říct otci v angličtině.

Typ bilingvismu velmi blízký přirozenému je *bilingvismus simultánní (současný)*. V tomto případě se děti učí oběma jazykům najednou, přičemž s nimi má kontakt již od narození nebo raného dětství a druhý jazyk se připojuje nejpozději ve věku tří let. I tento proces vzniká nejčastěji v rodinném prostředí.

Vyvážený bilingvismus se vyskytuje u jedinců, kteří udržují ovládnutí obou jazyků na stejné úrovni. S tímto typem bilingvismu jsem se setkala hlavně u dospělých jedinců.

U dětí převažuje spíše *bilingvismus s dominancí jednoho jazyka*. V tomto případě není znalost jazyků vyrovnaná. Dítě prosperuje pouze v jedné z činností – řeč, porozumění, čtení nebo psaní.

Příklad: Dítě přemýšlí v češtině, při tvorbě věty ho nenapadají některá slova v českém jazyce, použije tedy anglické ekvivalenty. Časem se v jednotlivých oblastech zdokonaluje.

3.2 Typy bilingvních rodin

Bilingvně založené rodiny lze dělit do několika typů. Harding-Esch Riley (2008) dělí takové rodiny do pěti skupin:

- a) rodiče mluví odlišným mateřským jazykem 1 a 2, oba mluví do určité míry jazykem 2, žijí v zemi A nebo B a s dítětem mluví každý z rodičů svým jazykem;
- b) rodiče mluví odlišným mateřským jazykem 1 a 2, žijí v zemi A, s dítětem oba mluví jazykem 2, dítě získává dominantní jazyk pouze ze svého okolí;
- c) rodiče mluví stejným mateřským jazykem 1, žijí v zemi B, s dítětem oba mluví jazykem 1;
- d) rodiče mluví odlišným mateřským jazykem 1 a 2, žijí v zemi C, s dítětem mluví každý z rodičů svým jazykem, dítě získává od rodičů znalost jazyka 1 i 2;
- e) rodiče mluví stejným mateřským jazykem 1, žijí v zemi A, jeden z rodičů s dítětem komunikuje jazykem 2⁹.

⁹ Velká písmena označují zemi nebo příslušníka určité země, čísla označují používaný jazyk. K písmenu A patří číslo 1, k písmenu B patří číslo 2. (dle zařazení v abecedě = A je v abecedě první, proto 1). Pro příklad A – země Německo, 1 - řeč němčina.

3.3 Bilingvní výchova jedince

Za důležité považují zmínit pojem *bilingvní výchova*, jež s pochopením bilingvismu samotného souvisí. V pedagogickém slovníku se dozvídáme, že bilingvní výchova je „výuka zaměřená na to, aby si žáci vytvořili komunikační kompetenci v jiném jazyce, než je jejich mateřský. U nás realizována na několika alternativních školách, v nichž se všechny, nebo některé předměty vyučují v cizím jazyku, například na gymnáziích s dvojjazyčnými třídami, nebo gymnáziích připravujících žáky k mezinárodnímu bakalariátu“ (Průcha a kolektiv, 2009, s. 38).

3.4 Výhody a nevýhody bilingvismu

Pro mnohé je ovládání více jazyků velká výhoda. V této podkapitole je podrobněji rozebírána otázka, zda je dvojjazyčnost u dětí opravdu výhodou, či naopak.

Výhody

- Pro bilingvní jedince je snazší selektovat podstatné informace a ignorovat informace zavádějící, což využívají především při řešení problémů, a to nejen komunikačních (Morgensternová a kolektiv, 2011, s. 38).
- Bilingvisté používáním dvou jazyků získávají širší rozsah zkušeností, jejich myšlení je flexibilnější a mohou mít lepší metalingvistické vědomí na základě porovnávání mezi oběma jazyky (Morgensternová a kolektiv, 2011, s. 40).
- Bilingvisté mají povědomí o tom, že dokáží stejné věci pojmenovávat více názvy, a volí si tak, v jakém jazyce přemýšlí. Mívají rozvinutější myšlenkové procesy a bývají otevřenější, protože ví, že se na věci mohou dívat z více pohledů (Harding-Esch a Riley, 2008, s. 22).
- Kulturní přehled bilingvního člověka je rozmanitější než člověka monolingvního díky uvědomění si více pohledů na svět.
- Bilingvisté mívají větší jazykovou zásobu a kulturní obohacení vlastního vyjadřování (Morgensternová a kolektiv, 2011).
- Bilingvními jedinci jde lépe učení dalším jazykům díky jejich zkušenostem s používáním jazyků, které již ovládají (Morgensternová a kolektiv, 2011, s. 46).

Nevýhody

- Bilingvisté se díky své „odlišnosti“ mohou stát terčem posměchu, předsudků či útoků kvůli zemi, ze které pochází (Kropáčová, 2008).

Z výše uvedených příkladů, které nastiňují výhodné i nevýhodné aspekty ovládní dvou jazyků vyplývá, že bilingvismus může být považován za výhodu, díky které se daný člověk více rozvíjí v mnoha ohledech.

Podle mého názoru je bilingvismus pro jedince výhodou. V dnešní době, kdy mohou lidé volně cestovat, je samotné ovládní anglického jazyka velikou výhodou, kterou děti mluvící česko-anglicky mají. Děti takto vedené ke komunikaci prostřednictvím dvou jazyků už od raného dětství dostávají do dalšího života výhodu v lepších návycích k učení se, minimálně k učení se jazykům. V pozdějším věku může být další výhodou snazší hledání pracovního uplatnění. Děti žijící ve Velké Británii mají zkušenost s velikou multikulturní zemí, ale i s menší Českou republikou, a dokážou tak porovnat dva odlišné státy. S tím souvisí i schopnost porovnání složitosti obou jazyků. Bilingvismus je ukázkou toho, jak děti dokáží přepínat mezi jazyky a jak ti, kteří jsou na úrovni rodilých mluvčích, velmi dobře ovládají komunikační prostředky.

4 Volný čas

Oblast volného času nabízí dětem mnoho možností k jeho využití. Po celém světě využívají děti svůj volný čas různými způsoby. Nacházíme se v době, v níž mají (společně se svými rodiči) veliký výběr z mnoha možností trávení volného času. Ve vyspělých zemích fungují volnočasové aktivity, které dětem umožňují využívat jejich volný čas efektivně.

4.1 Charakteristika pojmu volný čas

Každé dítě vnímá pojem *volný čas* jinak. Některé děti ho mohou chápat jako čas, kdy navštěvují zájmové kroužky, a jiné jako čas, kdy jsou doma a mohou dělat, co chtějí (tedy činnosti mimo školu a zájmové kroužky).

Z důvodu specifčnosti tohoto pojmu nalézáme v různých publikacích různé definice. Ty se shodují na stanovisku, že volný čas je příjemnou a velice důležitou součástí života a opakem doby nutné práce a také doba, v níž jedinec se svým časem nakládá podle svého uvážení (Průcha a kolektiv, 2008; Vyhnálková, 2013).

Pávková a kolektiv (2002), definuje volný čas jako sféru volného času, která vyplňuje prostor mezi povinnostmi. „*Volný čas lze chápat jako opak doby nutné práce a povinností a doby nutné k reprodukci sil*“.

Průcha a kolektiv (2008) definují volný čas jako „*čas, se kterým člověk může nakládat podle svého uvážení a na základě svých zájmů. Volný čas je doba, jež zůstane z 24 hodin po odečtení času věnovaného práci, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby (včetně spánku)*“. Z této definice vyplývá, že dítě bude mít volného času více než dospělý, na základě jeho povinností.

Autorka studijního textu Základy pedagogiky volného času (Vyhnálková, 2013) uvádí, že volný čas je „*velice cennou a zároveň nezbytnou součástí života člověka*“. Odkazuje se na různorodost lidských asociací a zmiňuje, že „*každý z nás jej [volný čas] má spojený s jinými asociacemi, ale jistě se shodneme na tom, že jsou to asociace většinou pozitivní a příjemné*“.

Osobně se ztotožňuji s definicí Vyhnálkové (2013), jelikož sama vnímám volný čas jako čas, kdy se cítím dobře a vykonávám činnosti, které mě baví, uspokojují nebo mi napomáhají k dobré náladě. Ve svém volném čase se starám o svého psa, navštěvuji své

přátele a rodinu a občas trávím čas sama se sebou a přemýšlím. Dříve ve volném čase jsem navštěvovala hudební aktivity a kroužky pro mládež, později jsem se chodila několik let starat o jednu starší paní, což jsem také považovala za náplň volného času. Nyní věnuji tento čas především rodině a také studiu. Vždy se ale u všech zmíněných aktivit cítím dobře, protože dělám „něco“ pro sebe nebo ostatní a to mě naplňuje.

V textu *Základy pedagogiky volného času* (Vyhnálková, 2013) autorka uvádí: „*hlavní cíl výchovy je společný všem typům výchovného působení. Učitel ve škole, vychovatel ve školní družině, vedoucí skautského oddílu, ale také rodič... ti všichni chtějí, aby dítě, které vychovávají, bylo po všech stránkách připraveno na život. Aby se mohlo rozvinout v oblasti tělesné, duševní, sociální i duchovní, v rovině rozumu, citů i vůle. Aby si osvojilo nejen potřebné vědomosti, ale také dovednosti, postoje a hodnoty*“ (Vyhnálková, 2013, s. 41). Tento obecný cíl platí pro všechny výchovy, včetně výchovy ve volném čase.

4.2 Pojetí volného času v České republice

Podle Ministerstva vnitra České republiky (MVČR, 2022b) patří mezi volnočasové aktivity různorodé zájmové a vzdělávací kroužky, komunitní a nízkoprahová centra, kluby, sportovní aktivity a soutěže.

Existují dva druhy neziskových organizací, které provozují volnočasové aktivity. Setkáváme se s nimi v publikaci autorky Škarabelové (2002, která rozlišuje:

- instituce spadající pod státní správu,
- nestátní neboli soukromé organizace.

V České republice zastřešuje takové instituce a organizace pro děti a mládež Česká rada dětí a mládeže (dále jen ČRD M). Byla založena osmi sdruženími pro děti a mládež v červenci roku 1998 a dodnes se rozrůstá. Nyní sdružuje sto členských organizací, mezi které patří většina celostátních organizací pro děti a mládež. Pod sdružení spadá okolo 250 000 individuálních členů. ČRD M zastřešuje organizace ze všech odvětví: organizace jazykové, náboženské, tělovýchovné, přírodovědné, výtvarné i pěvecké, volnočasové kluby a Pionýr.

Cílem sdružení je „*podporovat podmínky pro kvalitní život a všestranný rozvoj dětí a mladých lidí*“ (ČRD M, 2022).

Česká republika má jako jedna z mála zemí velkou dotační podporu týkající se volnočasových aktivit pro děti. Důkazem toho je široká škála působících organizací, mezi které patří:

- domovy dětí a mládeže,
- základní umělecké školy,
- sportovní kluby.

Mimo volnočasové organizace zřizují takové aktivity pro děti také mateřské a základní školy (dále jen MŠ a ZŠ), v rámci mimoškolních odpoledních aktivit či školní družiny. V neposlední řadě působí v České republice také mnoho soukromníků, kteří se věnují dětem ve svém volném čase. Náplní často bývá výuka na hudební nástroje, lekce tance či výtvarné činnosti (Dotační info, 2022; MŠMT, 2022a).

Domovy dětí a mládeže

O Domovy dětí a mládeže (dále jen DDM) se stará Sdružení pracovníků domů dětí a mládeže v České republice. DDM je středisko volného času, které dětem poskytuje pestrou nabídku kroužků. Nachází ve všech krajích České republiky. Celkem se jich zde nachází 259.

Kraj	Počet DDM
Jihočeský	10
Jihomoravský	28
Karlovarský	15
Královéhradecký	23
Liberecký	15
Moravskoslezský	28
Olomoucký	16

Kraj	Počet DDM
Pardubický	18
Plzeňský	15
Praha	15
Středočeský	16
Ústecký	20
Vysočina	19
Zlínský	21

Tabulka 10 Přehled DDM v České republice (SPDDM, 2010)

Základní umělecké školy

Základní umělecké školy (dále jen ZUŠ) jsou takové školy, které poskytují základní vzdělání v uměleckých odvětvích, jimiž jsou obory hudební, výtvarné, taneční a literárně-dramatické. V České republice se nachází 512 ZUŠ.

Kraj	Počet ZUŠ
Jihočeský	41
Jihomoravský	65
Karlovarský	20
Královéhradecký	32
Liberecký	21
Moravskoslezský	51
Olomoucký	28

Kraj	Počet ZUŠ
Pardubický	30
Plzeňský	35
Praha	38
Středočeský	64
Ústecký	32
Vysočina	25
Zlínský	30

Tabulka 11 Přehled ZUŠ v České republice
(iZUŠ, 2022)

Kroužky zřizované mateřskými a základními školami

V České republice se dohromady ve všech krajích nachází 668 aktivit pro děti, které jsou zřizovány MŠ a ZŠ.

Druh kroužku	Počet
Sportovní	146
Jazykový	120
Výtvarný	45
Hudební	41
Taneční	23

Druh kroužku	Počet
Přírodovědný	36
Divadlo a dramatický kroužek	9
Technický	34
Kroužek deskových her	1
Vědecký	83

Umělecký	62	Ostatní kroužky	68
----------	----	-----------------	----

Tabulka 12 Přehled kroužků zřizovaných MŠ a ZŠ

Mezi sporty bývá zahrnuta atletika, badminton, bojové sporty, jóga, florbal, fotbal či gymnastika. Mezi jazykové kroužky patří český, anglický a cizí jazyk a do tance aerobic, hiphop, společenské tance, lidové tance a balet (Kroužky, 2021; Kroužky & Tábory, 2022)

Kroužky ve městě Liberec

Pro porovnání s počtem organizací v celé České republice uvádím výčet aktivit organizovaných ve městě Liberec.

Výtvarný kroužek	8	Jazykový kroužek angličtiny	5
Sportovní kroužek	7	Ostatní jazykové kroužky	3
Technický kroužek	2	Ostatní kroužky (šití, doučování)	9

Tabulka 13 Přehled kroužků města Liberec

4.3 Pojetí volného času ve Velké Británii

Zjistila jsem, že pojem *volný čas* je chápán v České republice a ve Velké Británii velmi podobně. Pro ukázkou byly vybrány dvě následující definice.

„Volný čas je definován jako svoboda od práce, školy nebo jiných povinností a úkolů. Příkladem volného času je čas po skončení práce a po vyřízení všech pochůzek daného dne. Příkladem volného času je čas, kdy je člověk dočasně osvobozen od jiných povinných, avšak neplacených povinností, jako je péče o dítě, domácnost či jiná výživa nebo osobní povinnosti a záležitosti“¹⁰ (Yourdictionary, 2021; překlad do ČJ).

„Volný čas, kdy člověk nepracuje, nebo se nevěnuje dalším povinnostem“¹¹ (Yourdictionary, 2021; překlad do ČJ).

¹⁰ V originální znění: „Leisure is defined as freedom from work, school or other responsibilities and tasks. An example of leisure is the time after work has ended and all errands for the day have been run. An example of leisure is a time when one is temporarily released from other compulsory, but unpaid duties, such as child care, home or other maintenance, or personal obligations and matters.“

¹¹ V originální znění: „Free time when one is not working or attending to other duties.“

Volnočasové aktivity, které fungují ve Velké Británii, mají podobnou náplň jako aktivity nabízené v České republice. Nedohledala jsem ovšem žádné informace o existenci ZUŠ ve Velké Británii. DDM ovšem ve Velké Británii mají, a to pod názvem Youth Centre. Existuje zde mnoho organizací nebo soukromníků, kteří volnočasové aktivity nabízejí.

4.3.1 Youth Centre

Youth Centre neboli středisko mládeže je místo pro děti a mládež, kde se mohou setkávat a vykonávat spoustu nabízených aktivit. Ty jsou zaměřeny na sport či náboženství. Ve Velké Británii se nachází dvacet Youth Center, nejvíce z nich pak ve městě Londýn (Tower Hamlets, 2022).

4.3.2 Aktivity typické pro Velkou Británii

V následující tabulce č. 14 jsou uvedeny aktivity, které využívají děti ve Velké Británii. Pro nás jsou některé z nich jistě velmi zajímavé, především proto, že v České republice se jim hromadně nevěnujeme, nebo je nezařazujeme mezi volnočasové aktivity.

Druh aktivity	Anglický ekvivalent	Náplň
Participativní	Participatory	Náboženské aktivity, skauting
Odpočinková	Resting and taking time out	Relax, meditace, procházka
Multimediální	Mass media	Sledování televize, poslech rádia/muziky, čtení
Socializační	Socialising	Čas s rodinou, navštěvování se, setkání s přáteli, návštěvy klubů/kaváren, oslavy
Sportovní nebo venkovní	Sports or outdoor pursuits	Míčové/venkovní/halové hry, turistika, cyklistika, veslování, plavání, rybaření, běh
Jídlo	Eating out	Jídlo mimo domov / v restauraci, grilování na zahradě, pořádání pikniku
Kulturní	Cultural	Kino, knihovna, divadlo, koncert, opera, živá hudba, sportovní akce, hřiště, návštěva parku, historické

		výlety, výstavy, muzea
Koníčky, počítače, hry	Hobbies, computing, games	Zpěv, hra na hudební nástroj, tanec, sport, deskové hry, počítačové hry, psaní, komunikace
Cestování	Associated travel time with those leisure activities	Aktivity spojené s cestováním

Tabulka 14 Aktivita spadající do volného času

(Zdroj: Office for National Statistics, 2022)

Organizace, které nespádají ve Velké Británii pod státní správu, zastřešuje Association of Czech and Slovak Schools in the United Kingdom (Asociace českých a slovenských škol v UK).

Sdružuje české a slovenské spolky, jejichž náplní je mimo jiné i vzdělávací činnost, nejsou však vázány oficiální smlouvou s MŠMT.

Cílem sdružení je podpora českých a slovenských žáků v doplňkových i běžných školách Velké Británie (ACSSUK, 2021).

4.4 Volnočasová nabídka pro česky mluvící menšinu

Na rozdíl od států dotovaných volnočasových aktivit jsou aktivity pro českou menšinu žijící ve Velké Británii soukromé, organizované menšinou. Země organizacím poskytuje prostory k vykonávání těchto činností, v otázce získávání financí jsou však odkázány samy na sebe. Spolky bývají často společné pro českou i slovenskou menšinu a každá má vždy ve spolku svou sekci. Dle zjištění mají všechny menšinové spolky společný cíl, čímž je naučení a udržení českého jazyka, nejlépe na úrovni rodilých mluvčích.

Mnohé z takovýchto volnočasových spolků nesou název Czech School, aniž by byly oficiální českou školou. Za takovou je podle Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy považována instituce, v níž je nabízena výuka nejen českého jazyka, ale i jiných předmětů podle stanovení v českém jazyce (MŠMT, 2013) (viz kapitola 5.2). V institucích bývá český jazyk zdokonalován a utužován.

4.1.1 Státní sportovní a kulturní zařízení

Ve Velké Británii se nenachází žádné státní, oficiálně vedené spolky pro děti české

menšiny. Všechny spolky, které jsou v této práci zmíněny, vznikly vlivem menšiny, která má zájem o udržování českého jazyka a vzdělávání svých dětí v tomto směru.

Děti zde mohou navštěvovat mnoho volnočasových zařízení, která jsou k dispozici všem ve Velké Británii, ovšem ne za účelem osvojování českého jazyka a jeho využívání ke komunikaci.

Česká ambasáda v Londýně podporuje české školy a organizace tím, že jim nabízí prostory (informace zjištěné na základě rozhovoru).

4.1.2 Nestátní neziskové organizace

Jak již bylo zmíněno v kapitole 4.1.1, všechny následující uvedené organizace byly založeny vlivem české menšiny. Proto jsou to organizace nestátní. Informace o následujících spolcích byly čerpány ze stránek www.archiv.krajane.net (Krajane.net, 2022) a www.mzv.cz (MZVČR, 2022), které jsou zpravidla dvojjazyčné (v češtině a angličtině).

Kulturní spolky

Kulturními spolky jsou uskupení zaměřující se na podporu kultury v jejích různých oblastech. Spadají mezi ně takové spolky, které se zabývají hudbou, literaturou, uměním, náboženstvím, filozofií či vztahem člověka s přírodou (Wikipedia, 2020).

Instituce *The Dvorak Society for Czech and Slovak Music* (Společnost pro českou a slovenskou hudbu) se věnuje „poskytování charitativní podpory mladým českým nebo slovenským umělcům a příslušným hudebním institucím“. Zajímá se o fundraisingové a charitativní aktivity spojené s muzikou, významnými autory a dějinami hudby (The Dvořák Society, 2022).

Obrázek 1 Logo The Dvorak Society

The Emmy Destinn Foundation (Nadace Emmy Destinnové) podporuje mladé umělce v hudební oblasti. Jejím cílem je „poskytovat platformy pro předvádění mladých talentů a podporovat hudební vzdělávání zpěváků

prostřednictvím cen a stipendií. Přiblížit českou hudbu našemu publiku a zvýšit povědomí o českém repertoáru pro operní pěvce budoucnosti. Kromě toho doufá, že podpoří zájem a znalost opery mezi dětmi a mládeží“ (The Emmy Destinn Foundation, 2021).

Obrázek 2 Logo The Emmy Destinn Foundation

Bridgwater Czech and Slovak Friendship Society (Společnost česko-slovenského přátelství Bridgwater) pomáhá mladistvým při začleňování do skupinách a pořádá společné organizované výlety, fundraisingové programy a koncerty. Pořádala také tzv. cestu kolem Británie, což byla akce přístupná pro všechny národnostní menšiny, především ale pro českou a slovenskou (Bridgwater International, 2021). Instituce nabízela kurzy anglického jazyka. Poslední zmínka o fungování instituce je z roku 2003.

Obrázek 3 Bridgwater International

Sheffield Czech and Slovak Society (Česká a slovenská společnost Sheffield) je komunitní sdružení pořádající různé kulturní akce pro českou či slovenskou menšinu, jehož cílem je „sdužovat české a slovenské občany žijící v Sheffieldu a přilehlých oblastech a propagovat historii, jazyk, kulturu, dědictví, tradice i jídlo a pití“ (ČSSS, 2021).

Obrázek 4 Logo Sheffield Czech and Slovak Society

Posláním Czech Centre London (Českého centra v Londýně) je „šířit dobré jméno České republiky aktivní prezentací české kultury, umělecké tvorby a inovace ve Velké Británii“ (Czech Centre, 2021). Program centra zahrnuje akce z mnoha oblastí, jimiž je třeba výtvarné umění, divadlo, hudba, filmová produkce, design, móda, architektura či věda, technika a společenské rozvoje. Má celkem 26 poboček rozmístěných po třech kontinentech světa. Mimo jiné pořádá také online kurzy českého jazyka (Czech Centre, 2021).

Obrázek 5 Logo Czech Centre London

Sportovní spolky

Sokol London Gymnastic Society (Gymnastická společnost Sokol v Londýně) již

nefunguje, původně však bývala oblíbeným místem pro děti i dospělé. Nyní je sport součástí volnočasových aktivit. Ovšem organizace zabývající se vyloženě sportem se ve Velké Británii již nenachází (informace zjištěné na základě autorčiny osobní zkušenosti a rozhovor).

Náboženské spolky

Specificky pro českou menšinu žádný náboženský spolek ve Velké Británii nenajdeme. Děti však mohou navštěvovat Velehrad v Barnes, kde probíhají mše a děti české menšiny jsou zde vítány (rozhovor).

Jazykové školy a spolky

Jazykové instituce nemají status školy, ale zaměřují se na zdokonalování českého jazyka. Nabízí workshopy, společná sezení a online schůzky (Czech Language Club, 2021).

Patří sem například *Czech Language Club – Global Czech learning community* (Klub českého jazyka), jehož hlavním cílem je „být platformou pro každého, kdo se učí česky“ (Czech Language Club, 2021).

Obrázek 6 Logo Czech Language Club

Výukové spolky – doplňkové spolky

Jsou to spolky nemají oficiální status školy, ale poskytují doplňující výuku českého jazyka a s ním spojených předmětů patřících do základních vědomostí a schopností, které by mělo dítě ovládat.

Cílem organizace *Czech Club Birmingham* (Český klub v Birminghamu) je „provozovat doplňkovou školu a školku pro děti českého původu, kde se hrou učí a procvičují český jazyk, poznávají české tradice a zabývají se českou kulturou“ (ACSSUK, 2021b). Organizace pořádá spoustu akcí, jimiž jsou tradiční dílny pro děti, kurzy folklorních tanců, kurzy češtiny a slovenštiny pro všechny komunity, kurzy angličtiny pro dospělé, tematicky zaměřené akce pro děti a jejich rodiče (Vánoce, Velikonoce, Mikulášské oslavy), akce související s českým dědictvím a kulturou, které jsou otevřené všem komunitám nebo knihovna českých knih (CZ SK Club UK,

2021a). Schází se každý druhý týden v sobotu. Zajímavou informací je, že klub nově spolupracuje se sociálními službami v Birminghamu a zajišťuje vzdělání pro děti v jejich péči (ACSSUK, 2021b).

Obrázek 7 Logo Czech Club Birmingham

Dalšími pobočkami organizace jsou *Czech and Slovak Club Oxford* (Československý klub v Oxfordu), *Czech and Slovak Club Nottingham* (Československý klub v Nottinghamu) a *Club Stoke on Trent* (Klub ve Stoke on Trent) (Cz Sk Club UK, 2021b; Cz Sk Club UK, 2021c)

Obrázek 8 Logo Czech and Slovak Club Oxford

Bracknell Czech School Berkshire (Česká škola Bracknell v Berkshire) je nezisková charitativní organizace, jejímž hlavním cílem je „pomáhat dětem rozvíjet jejich komunikační dovednosti v češtině, předávat naše kulturních tradic a zároveň upevnit jejich vztah k České republice“ (Czech School Berkshire, 2021). Nabízí nedělní vyučování češtiny hrou pro děti ve věku 4–15 let a zároveň česko-slovenskou školku (hrací skupinku pro děti od narození do čtyř let a jejich rodiče). Součástí bývají doplňkové akce jako například oslavy Velikonoc, dětský den, společné kempování a Mikulášská besídka.

Obrázek 9 Logo Bracknell Czech School Berkshire

Czech Wells (česko-slovenská společnost v Manchesteru) je krajanský spolek nabízející aktivity pro rodiče s malými dětmi navštěvujícími školku z českých, slovenských i smíšených rodin. Pro děti školního věku nabízí výuku českého jazyka, jako prvního či druhého jazyk. Zaměřuje se na podporu krajanských menšin žijících v Manchesteru (Český rádio, 2021).

Obrázek 10 Logo Czech Wells

Spolek *Compas Charity* (charitativní spolek Orion) nabízí „*doplňkové vzdělávání ve formě výuky českého a slovenského jazyka dětem od šesti let. Obsah výuky odpovídá osnovám základních škol v ČR a SR*“. Nabízí výuku psaní, čtení, základů gramatiky, historie a kultury, k čemuž využívá publikace a pracovní sešity dle osnov MŠMT. Mimo to nabízí také lekce angličtiny pro dospělé (Compas Charity, 2021).

Obrázek 11 Logo Compas Charity

Czech and Slovak Club (Česko-slovenský klub) je spolek přibližující českou a slovenskou kulturu. Poskytuje i doplňkové vzdělání pro děti základních škol a funguje jako mateřská škola. Jeho cílem je „*zapojit do aktivit další jazykové komunity a širší britskou veřejnost s cílem propagovat a sdílet hodnoty a tradice, které Češi do Spojeného království přinášejí*“. Spolek pořádá kulturní, vzdělávací a společenské akce a zaštiťuje tradiční oslavy, divadelní představení a mnoho dalších akcí (Cz Sk Club UK, 2021b).

Ve Velké Británii se nachází dva československé kluby, jeden v Londýně (*Czech and Slovak Club London*) a druhý v Oxfordu (*Czech and Slovak Club Oxford*).

Obrázek 12 Logo Czech and Slovak Club

Peterborough – sobotní škola (česká a slovenská sobotní škola v Peterborough) se koná každou sobotu od 10 do 12 hodin v prostorách školy Voyager Academy.

Organizace uvedené v této kapitole jsou volnočasové, jejich návštěvnost je dobrovolná a bez výstupního absolventského certifikátu a jejich společným cílem je osvojování českého jazyka a českých tradic. Ve Velké Británii se nachází i některé další spolky, které nejsou tolik známé, a zmínky o nich nejsou obsáhlé. Proto je zde uveden výčet pouze ověřených volnočasových aktivit.

5 Oficiální školská zařízení

V této kapitole jsou představeny další volnočasové organizace pro děti a mládež, které na rozdíl od organizací v kapitole 4.4 mají oficiální status školy s právem vydávat osvědčení o absolvování českého jazyka (viz Přílohy č. 1–4). To může být následně uznáno britskou školou a informace o absolvování předmětu z českého jazyka je uvedena i na oficiálním vysvědčení z běžné britské ZŠ, kterou dítě navštěvuje v rámci povinné školní docházky.

K vypracování této kapitoly byly kromě oficiálních zdrojů využity také rozhovory s paní Janou Nahodilovou, ředitelkou organizace Okénko, a s dalšími pracovníci z organizace, které mi přiblížily možnosti vzdělávacího systému Velké Británie pro menšiny.

5.1 České zahraniční školy

České zahraniční školy zaštiťuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v České republice. Oficiální českou školou v cizině je míněna taková instituce, která je po sepsání tzv. smlouvy s MŠMT a po splnění všech podmínek k přijetí uznaná za právoplatnou oficiální výukovou instituci českého jazyka v cizině.

Na internetových stránkách MŠMT je uveden přehled poskytovatelů vzdělávání v zahraničí, s nimiž je uzavřena smlouva o vzdělávání občanů České republiky v zahraničí v období plnění školní docházky. V plném znění: „*MŠMT zveřejňuje přehled poskytovatelů vzdělávání v zahraničí, s nimiž je uzavřena smlouva (dříve Ujednání) o zajištění vzdělávání občanům České republiky v zahraničí v období plnění povinné školní docházky, podle § 38 odst. 5 a 6 školského zákona*“ (MŠMT, 2022b).

V tuto chvíli spolupracuje MŠMT s patnácti oficiálními zahraničními školami, a to ve Francii (Paříž), Itálii (Řím), Kanadě (Calgary), Německu (Mnichov, Režno), Rakousku, Spojených státech amerických (Kalifornie), Španělsku (Madrid), Švýcarsku a Velké Británii (Londýn, Manchester). První česká zahraniční škola byla zřízena v roce 2017 v Římě (MŠMT, 2022b).

5.1.1 Oficiální školská zařízení

Oficiální česká škola je pro českou menšinu v zahraničí velmi důležitá. Díky jejímu působení získávají děti, které ji navštěvují a dokončí, osvědčení o znalosti českého jazyka. České školy ve Velké Británii jsou v kontaktu se základními školami, které zde děti navštěvují. Na základě vystavení a doložení osvědčení pak vystavuje britská škola dětem oficiální dokument o znalosti českého jazyka, platný pro Českou republiku i Velkou Británii.

Ve Velké Británii se nachází tři oficiální české školy:

1. **Czech School and Community Manchester** (Česká škola a komunita v Manchesteru)
2. **Okénko Community Interest Company** (Komunitní zájmová společnost Okénko) v Londýně
3. **Czech School without Borders** (Česká škola bez hranic) v Londýně

Obrázek 13 Logo Okénko Community Interest Company

Obrázek 14 Logo Czech School without Borders 1

Obrázek 15 Logo Czech School without Borders 2

Tyto školy jsou podrobně popsány v kapitole 7.4.1.

5.1.2 Neoficiální zařízení poskytující vzdělávání

Neoficiální instituce poskytující vzdělávání jsou takové, které z nějakého důvodu nepožádaly o zapsání mezi oficiální školy. Důvodem takového rozhodnutí může být složitý administrativní proces, nedostatek zkušeností nebo nedostatek personálu. Neoficiální institucí mohou být jazykové kroužky, zájmové činnosti nebo setkávání matek, které chtějí svým dětem a známým předat základy českého jazyka.

5.2 Spolupráce s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy

Na základě provedeného rozhovoru jsem se dozvěděla o rozdílu institucí pro bilingvní děti Velké Británie. Některé školy mají oficiální status školy, a to díky závazné smlouvě s MŠMT. K sepsání smlouvy se může hlásit instituce splňující podmínky k sepsání smlouvy s MŠMT o poskytování vzdělávání v zahraničí podle § 38 odstavce 5 a 6 školského zákona. MŠMT spolupracuje od roku 2017 se zahraničními organizacemi, které na základě své společné smlouvy získávají status školy.

Tázaná mi v rozhovoru poskytla ke zmíněné smlouvě s ministerstvem podrobnější informace. Díky smlouvě organizace a MŠMT organizace následně získává oprávnění vydávat osvědčení z českého jazyka. Osvědčení si každý může následně vyměnit ve své kmenové škole za vysvědčení. Tento dokument slouží jako důkaz o dostatečných znalostech českého jazyka. Není potřeba jazyková zkouška (viz Přílohy č. 1–4).

Žádá-li organizace, která chce nést status oficiální české školy, o zapsání na seznam oficiálních českých škol v zahraničí, musí doložit ministerstvem školství požadované dokumenty. Pak její žádost může být uvedena v proces. Další vstupní podmínkou jsou alespoň tři ukončené školní roky výuky žáků. To znamená, že organizace by měla doložit docházku či jiný dokument o tom, že do ní děti docházely na pravidelnou „výuku“.

Dokumenty, které musí instituce doložit jsou *žádost o uzavření smlouvy a vstupní zpráva s přílohami*, které lze stáhnout z internetových stránek MŠMT (2016).

Administrativní proces je velmi obsáhlý. K uzavření smlouvy organizace s MŠMT je potřeba předložit řadu dokumentů:

- *doklad o zřízení* vydaný v souladu s právním řádem příslušného státu;
- *doklad o registraci právnické osoby (spolku, školy)* s uvedeným číslem registrace (obdoba českého IČO);
- *doklad o pověření vedením* (výpis z rejstříku právnických osob apod.), tedy o tom, kdo je aktuálně ve vedení organizace nebo představenstva spolku, čili osoba plnící funkci zřizovatele školy (doklad ne starší než 6 měsíců);
- *doklad o finanční bezúhonnosti právnické osoby* (vydaný finančním úřadem nebo jiným oprávněným úřadem, ne starší než 1 rok);
- *vzdělávací program školy*;
- *doklady o kvalifikaci garanta/ů* pro 1., případně 2. stupeň ZŠ;
- *doklad o způsobilosti k užívání prostor* (například kopie smlouvy), v případě, že takový dokument neexistuje, pak *souhlas odpovědné osoby s využitím prostor pro vzdělávání*;
- *závazné prohlášení o kapacitě školy* (vychází z kapacit prostor, které jsou pro vzdělávání využívány);
- *závazné prohlášení o materiálních podmínkách zajištění vzdělávání* (tzn. popis vybavení prostor, kde výuka probíhá, zajištění učebnic a dalších učebních pomůcek, případně kompenzačních pomůcek nutných ke vzdělávání žáků se zdravotním postižením nebo jiným znevýhodněním, a dále kdo vlastní movitý majetek a z jakých finančních prostředků byl hrazen jeho nákup), které zaručují vzdělávání;
- *vzor formuláře k evidenci žáků* v souladu s § 28 odst. 2 školského zákona;
- *vzor třídní knihy*, která obsahuje průkazné údaje o poskytovaném vzdělávání a jeho průběhu;
- *pravidla pro hodnocení žáků* v souladu s vyhláškou č. 45/2005 Sb. (MŠMT, 2016).

6 Česko-slovenská škola Okénko c.i.c. – dobrovolnická organizace pro bilingvní děti z českých menšin

Organizace *Okénko* byla založena českými a slovenskými matkami, které se přestěhovaly do Velké Británie, kde začaly žít nový život. Aby udržely ve svých rodinách český jazyk, rozhodly se založit vlastní organizaci a provozovat zde výuku pro všechny zdejší česky mluvící děti. Na seznamu českých zahraničních škol je od dubna roku 2019.

6.1 Cílová skupina

Tuto školní organizaci navštěvují bilingvní děti mluvící česky nebo slovensky ve věku 5–15 let. Třídy jsou smíšené a věkově homogenní, přičemž žáci s výukovými obtížemi nebo žáci výrazně nadaní mohou být zařazeni i mimo třídu odpovídající jejich věku.

K dispozici jsou všechny ročníky od první do deváté třídy a je zde zřízen i poslední ročník mateřské školy, například pro sourozence dětí, které českou školu navštěvují. Každá třída má kapacitu patnácti žáků, kterou je možné během určitého času a za určité míry náročnosti zvládnout. Musí být kladen důraz na to, že žáci v českém jazyce nerozumí a neuvažují tak rychle. Pro každou třídu je určena jedna třídní učitelka a jedna asistentka. V posledním společném ročníku jsou spojeni žáci ve věku 12–15 let do jednotřídky.

Ve Velké Británii nastupují děti do školy v jiném termínu než v České republice. Poslední rok mateřské školy, přípravný rok, je již rok školní neboli třída před třídou. Zde se děti učí základní čísla, písmena, ale i čtení a trénují pravidelné docházení. Z toho důvodu je občas věková hranice dětí ve třídách české školy posunuta.

Mimo dopolední vyučování nabízí Okénko řadu volnočasových odpoledních aktivit, na které děti zapisují rodiče.

6.2 Škola Okénko

V české sekci školy *Okénko* se zaměřují především na český jazyk a literaturu. Zároveň se zabývají tématy, která dětem pomáhají rozvíjet slovní zásobu a rozšiřovat jejich znalosti z oblasti prvouky, české kultury, jazyka a zeměpisu České republiky. Rodiče musí své děti zapsat a platí menší poplatek za školní rok. Částka je ale tak malá, že pokrývá pouze školní materiály a pronájem prostor pro výuku.

Organizace si pro své účely pronajímá prostory základní školy v Londýně s názvem *Dunraven Primary School*. Nachází se u hlavní části Streatham Hill, v ulici Leigham Court Road. Tato část Londýna je velmi rozsáhlá a dělí se na menší části a velké množství ulic. Škola je plně vybavena několika třídami, jídelnou, tělocvičnou i speciálními prostory pro výuku tance či hudební výchovy. Součástí je také velké dětské hřiště a zahrada. Organizace zahrnuje i školku pro nejmenší a sobotní odpolední kroužky.

Každý půlrok vybere organizace na stáž studentky/studenty pedagogických škol, kteří se zapojují do zdejšího provozu a pomáhají s aktivitami a výukou.

Pedagogický tým se skládá z mnoha dobrovolníků, maminek dětí navštěvujících školu či stážistů. Hlavní organizátorkou a zakladatelkou organizace je Jana Nahodilová. Společně s dalšími maminkami, které chtějí, aby jejich děti udržovaly český jazyk i během života v zahraničí, tvoří pedagogický tým organizace *Okénko* (učitelé, lektori kroužků, účetní, stážisté a další). Každá třída má svého učitele a ten má k ruce asistentku. Najdeme zde českou a slovenskou sekci a každá z nich má své učitele i asistentky.

Jana Nahodilová, ředitelka školy Okénko

Po dobu vypracovávání této bakalářské mi práce byla oporou ředitelka organizace *Okénko*, paní Jana Nahodilová. Paní ředitelka je vlídnou a vstřícnou osobou, která mi poskytla řadu informací o škole *Okénko* a také obecně o školách a akcích ve Velké Británii.

Paní Nahodilová žije ve Velké Británii 24 let. V roce 1998 se rozhodla „*následovat svého přítele, nyní svého manžela z České republiky do Anglie*“. Nejdříve přijela na rok na zkoušku, poté se zde rozhodla zůstat. Má dvě dcery, které organizaci také navštěvují. Když byla její první dcera malá, přála si pro ni, aby měla češtinu na stejné úrovni jako angličtinu. V prvním roce své dcery ji přihlásila do tehdy jediné české školy v Londýně, a sice do České školy bez hranic. Po necelém roce se však se dvěma kamarádkami rozhodly založit vlastní školu v jim blízké oblasti (na jihozápadě Londýna), tak aby měly k dispozici nejen školu, ale také silnou komunitní organizaci. Od února roku 2012 funguje jejich škola oficiálně.

Jana Nahodilová není pouze ředitelkou organizace, ale i předsedkyní a členkou výboru *Okénka*. Působí zde také jako učitelka, organizuje mimoškolní akce a aktivity a chod knihovny a pomáhá v rozvoji čtenářství a při dalších aktivitách *Okénka*.

Její každodenní prací je také lektorství bohemistiky na University of Bristol (Univerzité v Bristolu), kde učí český jazyk, sociologii, rodovou identitu a film.

Během našeho rozhovoru uvedla: „*Přesto, že jsem předsedkyní naší organizace a asi nejvíce viditelný člen, nemohla bych nikdy dělat všechny naše aktivity, kdybych neměla kolem sebe tak výborný tým zapálených a ochotných lidí, kteří jsou vždy připraveni si takzvaně vyhrnout rukávy a pustit se do akcí, které navrhnou. Pro mě je Okénko naše krajanská rodina, bez které by život v Londýně byl o moc chudší a smutnější.*“ Po vlastní zkušenosti s *Okénkem* souhlasím, v *Okénku* funguje spolupráce, což je vidět na chodu organizace.

Materiály, vlastní učebnice, školní rok

Pro kvalitní vzdělávání žáků využívá organizace vlastní materiály a pomůcky. Mezi ně patří především originální učebnice, kterou si zde tvoří sami. Její základ vytvořily zakladatelky organizace. Od té doby mají učebnici na starost asistentky pedagogů (stážistky), které do organizace přijíždí, což je velmi přínosné. Každá z nich má za úkol si učebnici projít, případně ji upravit a dodat do ní své znalosti a nápady. Díky těmto úpravám neustále vzniká novější verze.

V následujícím roce má organizace v plánu dokončit úpravy učebnice a vydat ji veřejně pro všechny české školy v zahraničních zemích, jako své dílo.

Učebnice zahrnuje materiály pro výuku českého jazyka a prvouky. Každá třída je pojmenovaná podle zvířete, tudíž má každá třída i svou vlastní učebnici. Pro každý rok se tvoří dva díly učebnice, na každé pololetí jeden. Každému týdnu je věnovaná jedna kapitola českého jazyka a jedna kapitol prvouky. Výsledný počet stran bývá určen rozsahem každého tématu, která zároveň odpovídají věku žáků.

Školní rok

Školní rok je rozdělen, stejně jako v běžné základní škole, do dvou pololetí s velkými letními prázdninami. Rozdílem je, že do české školy děti ve Velké Británii chodí pouze v sobotu, ostatně jak také plyne z názvu „sobotní škola Okénko“. V tomto roce jsou nově přidávána také některá nedělní dopoledne určená nejmenším dětem.

Děti se tedy učí pouze v sobotu. Výuka probíhá v těchto časech: 10:00–10:50, 11:10–12:00, 12:10–13:00 hodin.

Děti, které absolvovaly Reception year na britské základní škole, nastupují do nultého ročníku, šestileté do první třídy, a další rozdělování probíhá podle věku a znalostí.

Pedagogové se ve škole snaží zdokonalovat znalost jak mluvené, tak psané formy jazyka a zaměřují se na všechny dovednosti – psaní, čtení, poslech a mluvu. Drží se však toho, že nejdůležitější je výuka formou hry, která děti neodradí.

Učivo školního roku je rozděleno do čtrnácti týdnů. Kromě velkých letních prázdnin dodržuje škola i zimní, jarní a pololetní prázdniny. Pro každý týden je pro všechny třídy naplánované jedno téma, může se ovšem stát, že téma bývá obsáhlejší, a tudíž se rozprostře do více týdnů.

Pro ukázkou je zde prezentován plán školního roku pro třetí třídu (pro Krtečky), jelikož právě s ní mám osobní zkušenosti a v době své stáže jsem se účastnila plánování aktivit pořádaných během školního roku.

Termín	Český jazyk	Prvouka
1. týden	Setkání, vyprávění o prázdninách, opakování slov, logopedická procvičování, pravidla školy (během vyprávění pozorování toku řeči (zlepšení, zhoršení)	
2. týden	Abeceda, trénování, pojmy <i>slovo, věta a slabika</i>	Kalendář (co to je, k čemu je dobrý, roční období, měsíce v roce), výroba třídního kalendáře

Tabulka 15 Harmonogram školního roku v Okénku (a)

3. týden	Souhlásky, samohlásky, dvojhlásky	Dny v týdnu, části dne (ráno, večer)
4. týden	Samohlásky ú/ů	Můj den, hodiny, co kdy dělám během dne
5. týden	Samohlásky krátké a dlouhé	Podzim (rozsáhlé téma do dvou týdnů)
6. týden	Tvrdé souhlásky	
7. týden	Měkké souhlásky, rytmižace slov	Česko, naše Země
8. týden	Opakování probraných témat	Kultura, české zvyky, tradice
9. týden	Slova příbuzná, tvary slov	Cestování
10. týden	Souhlásky uvnitř a na konci slova	Místo, kde žijeme, domovina
11. týden		Světové strany, navigace
12. týden	Slabikotvorné souhlásky	Zimní období, měsíce
13. týden	Slova s DĚ, TĚ, NĚ	
14. týden	Slova s BĚ, PĚ, VĚ, MĚ	Blíží se Vánoce, tradice, zvyky
Zimní prázdniny		
20. týden	Rytmižace, měkké souhlásky	Naše tělo, jak být zdravý
21. týden	Jazykolamy, souhlásky obojetné, opakování tvrdých a měkkých souhlásek	Nemoc a úraz, naše zdraví
22. týden	Rytmižace slov, psaní souhlásek uvnitř a na konci slova	Měsíce v roce (postupně měsíc po měsíci)
23. týden	Rytmižace, slova s DĚ, TĚ, NĚ	Kalendář, kdy máme narozeniny

Tabulka 15 Harmonogram školního roku v Okénku (b)

24. týden	Sluchová paměť, Velikonoce v ČR a v zahraničí	
25. týden	Velikonoční oslava	
26. týden	Zraková paměť, slova s BĚ, PĚ, VĚ	Režim dne
27. týden	Zrakové vnímání opakování sloh, vypravování	Části dne, náš běžný den
28. týden	Zraková paměť, různé tvary slov, slova příbuzná	Svět se mění, jak technologie nahrazuje historické vynálezy
29. týden	Porozumění, věta jednoduchá, souvětí, slovní druhy (podstatná jména, slovesa)	Květiny a stromy na jaře
30. týden	Dětský den	
31. týden	Sluchová analýza, základy psaní velkých písmen	Jaro u vody, jarní les, ptáci a jejich hnízda
32. týden	Sluchová analýza a syntéza, sloh (dopis)	Hospodářská zvířata
33. týden	Sluchová analýza a syntéza, souhrnné opakování	Statek v létě, léto na louce, v lese, příroda
34. týden	Srovnávací zkoušky	
Hlavní letní prázdniny		

Tabulka 15 Harmonogram školního roku v Okénku (c)

7 Praktická část

Následující část bakalářské práce je zaměřena na nabídku a charakteristiku čtyř volnočasových spolků, které mohou děti české menšiny ve Velké Británii navštěvovat.

7.1 Cíl výzkumu

Cílem této části práce bylo zjistit, které volnočasové aktivity pro děti české menšiny jsou ve Velké Británii nabízeny, a zjištěné informace porovnat s nabídkou volnočasových aktivit pro děti v České republice.

Pro tento účel byly stanoveny následující výzkumné otázky:

1. Které aktivity jsou nabízené dětem české menšiny?
2. Jaká je náplň a nabídka poskytujících organizací?
3. Co je cílem volnočasových organizací a českých škol?

7.2 Průběh šetření

Výzkum probíhal od září 2021 do listopadu 2022. Samotné pozorování začalo již dříve, během stáže ve Velké Británii, kde jsem působila od 30. ledna do 30. června 2020. Do 17. března jsem působila v *Okénku* prezenčně, poté jsem musela Velkou Británii kvůli zpřísnujícím se epidemiologickým opatřením opustit a spolupráce pak probíhala online formou až do konce června.

V prvních dvou měsících výzkumu jsem sháněla kontakty na pracovníky organizací pro českou menšinu a tvořila otázky pro chystaný rozhovor. Poté jsem oslovila jednu z respondentek pro zkušební rozhovor. Na základě zjištěných nedostatků v připravených otázkách byly otázky upraveny. Následně jsem oslovila dotazované skupiny s žádostí o poskytnutí rozhovoru na téma volnočasových aktivit dětí české menšiny a téma organizace, ve které respondenti působí. Byla jsem domluvena na datu a čase rozhovorů a ty byly následně uskutečňovány. Probíhaly přes online platformy v závislosti na tom, k čemu měli respondenti přístup.

Nejprve jsme se přes email domluvili na dni a čase naší online schůzky. Na začátku samotného rozhovoru jsem se znovu představila a připomněla respondentovi téma a cíl rozhovoru i práce. Pokládala jsem otázky, respondent na ně odpovídal a tyto odpovědi

jsem následně zapsala. Setkala jsem se s respondenty, kteří se o tématech rozsáhle rozmluvili. Většinou od otázky odbočili do rozšiřujících témat, což pro mě bylo přínosné. Po ukončení rozhovoru jsem odpovědi prostudovala, a pokud bylo potřeba něco doplnit, byli respondenti osloveni znovu. S některými respondenty jsem uskutečnila více rozhovorů, jelikož měli spoustu zkušeností a vědomostí, o které se ochotně podělili. Několik respondentů nemělo možnost či čas se se mnou spojit, a uskutečnit tak rozhovor. Komunikace tudíž proběhla pouze písemně, otázky jsem jim zaslala na e-mail a respondenti na ně odpověděli ve volné chvíli. Některé z odpovědí přes e-mail byly i navzdory psané formě rozsáhlejší.

Komplikací byl i hodinový časový posun mezi Českou republikou a Velkou Británií.

Z každé organizace bylo osloveno více respondentů. První a zároveň největší oslovenou skupinou byly pracovnice z organizace *Okénko* (12 respondentek), na které jsem získala kontakty během své stáže a působení v této organizaci. Následně jsem se spojila se spolkem *Czech and Slovak Club Oxford* (dále jen Club Oxford) (1 respondentka), se spolkem *Czech and Slovak England* (dál jen Club England) (1 respondentka) a s organizací *Czech School without Borders* (Česká škola bez hranic, dále jen ČŠBH) (1 respondentka).

S respondenty organizace *Okénko* jsem vedla rozhovory převážně přes komunikační platformy *Whatsapp*, *Meet* nebo *Skype*. Nejvíce informací mi poskytla ředitelka organizace, díky ní jsem získala kontakty na ostatní české školy a organizace, se kterými spolupracují. Díky své zkušenosti s online vyučováním dětí z Okénka jsem získala kontakty na matky dětí, které jsem poprosila o spolupráci.

Následující respondentkou byla ředitelka české volnočasové školy v Oxfordu, která během výzkumu přestala s organizací spolupracovat. I přesto pro účely této práce poskytla mnoho užitečných informací. Jelikož se mi nepodařilo spojit s dalšími, novými pracovnicemi, využila jsem radu této respondentky a sledovala oficiální stránky školy. Poté jsem oslovila organizaci *Club England* a spojila se s ředitelkou její české sekce. Z počátku nám spojení nevycházelo, právě z důvodu vytížení paní respondentky, nakonec se nám podařilo spojit se a předala mi spoustu zajímavostí.

Mezitím se mi podařilo spojit se s matkami dětí, které navštěvují českou školu *Okénko* (7 respondentek). Pro ně byl rozhovor uzpůsoben tak, aby dokázaly odpovědět, jelikož o některých tématech neměly povědomí.

Následující skupina byla oslovena přes platformu *Facebook*, kde jsem objevila několik komunitních skupin. Zapojila jsem se do některých z nich a následně požádala o spojení s lidmi, kteří měli zájem podělit se o své osobní zkušenosti. Ozvalo se mnoho lidí, ovšem ve spojení se mnou zůstala méně než polovina (16 respondentů). Narazila zde i na negativní a velmi neslušné jednání, z čehož se ponaučila a utvrdila se v tom, že ne vždy se setkáme jen s milými lidmi.

I přes mé, podle mého názoru slušné vystupování, milé požádání a přiblížení důvodu své žádosti o pomoc, se objevila paní, která byla přesvědčena o tom, že tato práce je pouze „kamoufláž“ a ve skutečnosti jsem pisatelkou z novin, která se snaží nalézt co nejvíce negativního o české menšině v zahraničí. Paní se nejprve snažila vyzvědět o práci co nejvíce informací, následně začala hanit české občany žijící ve Velké Británii, což mi již připadalo podivné, a poté mě začala urážet a nebála se použít hanlivá slova ani urážky vůči mé osobě. Na tyto zprávy jsem sice nereagovala, ale paní psala dál a její urážky se stupňovaly. Nakonec jsem byla nucena ji přes aplikaci zablokovat. Na pár dní mě toto jednání od shánění respondentů odradilo, nakonec jsem tuto zkušenost, jak se říká, „hodila za hlavu“ a úspěšně pokračovala v hledání respondentů.

Poslední organizací, která mi poskytla informace byla ČŠBH. Respondentka mě pro větší pochopení odkázala také na webové stránky školy a poradila, kde najít odpovědi na řešená témata.

Využila jsem také kontakty na stážistky, se kterými jsem se seznámila během stáže a také s nimi provedla krátký rozhovor (5 respondentek, viz respondentky z organizace *Okénko*).

Dále jsem se obrátila na Českou ambasádu v Londýně (3 respondenti). Jelikož zde pracuje mnoho lidí a každý se zabývá jiným tématem, trvalo několik dní, než byl objeven pracovník, který dokázal na konkrétní dotazy odpovědět. Zodpověděl také jednu ze zásadních otázek, u kterých jsem dlouho bádala nad odpovědí. Objasnil mi pohled na danou problematiku a vše mi vysvětlil. S Českou ambasádou v Londýně mám díky stáži

také osobní zkušenost. Nejvíce rozhovorů jsem uskutečnila s paní Nahodilovou, na základě jejích znalostí, zkušeností a našeho vzájemného a přátelského vztahu.

7.3 Metody šetření

Pro zpracování bakalářské práce byla zvolena metoda kvalitativního výzkumu. „*Práce kvalitativního pracovníka je přirovnávána k práci detektiva. Výzkumník vyhledává a analyzuje jakékoliv informace, které přispívají k osvětlení výzkumných otázek, provádí deduktivní a induktivní závěry*“ (Hendl, 2005, s. 48).

Dílní metody:

1. studium zdrojů o životě a aktivitách české menšiny ve VB;
2. rozhovory s pracovníky v organizacích pro ČM, Čechy žijícími ve VB a zástupci České ambasády ve VB;
3. dotazník pro matky dětí, které navštěvují českou školu v zahraničí;
4. vlastní práce ve škole *Okénko* v období od ledna 2021 do března 2021.

Pro výzkumné šetření byla zvolena metoda osobního rozhovoru společně s metodou dotazníkového šetření a pozorování v praxi během stáže. Metoda osobního rozhovoru musela být v některých situacích nahrazena metodou komunikace za pomoci elektronického dotazování, jelikož bylo problematické najít společný čas, který by vyhovoval oběma stranám, nebo respondenti neměli prostředky k online komunikaci a rozhovoru. Tento druh komunikace byl využit během jednání s dotazovanými, kteří byli osloveni přes internetovou skupinu „Češi v Londýně“.

Rozhovory byly vedeny s pedagogickými a nepedagogickými pracovníky v českých školách, další dotazování byli členy české menšiny. Pro každou skupinu byly vytvořeny odlišné otázky zaměřené přímo na skupinu tázaných. Osloveny byly zakladatelky a pracovníci organizace *Okénko*, maminky dětí, které českou školu navštěvují, i ostatní stážistky, které jsem během své stáže poznala. Do rozhovorů se zapojil i zástupce České ambasády v Londýně společně s jeho kolegy, kteří autorce pomohli se spojit s člověkem, který znal odpověď na její otázky.

Pro potřeby těchto rozhovorů byly využity platformy *Skype*, *Whatsapp* a *Meet* i e-mail.

Výzkum byl doplněn o krátký dotazník sloužící pro lepší pochopení problematiky, který obsahoval otázky, zmíněné v rozhovoru. Pro jeho tvorbu byla využita řada kontaktů na

zástupce organizace *Okénko*, na rodiče dětí navštěvujících organizace či sobotní školu, na ostatní organizace a také kontakt na Českou ambasádu ve Velké Británii.

Na základě předčasného ukončení osobní stáže v organizaci *Okénko* byla zvolena následující spolupráce online formou, a to skrze platformu *Meet*, tudíž jsem zůstala s organizací v kontaktu, a získala tak jiný pohled na organizace, což mi umožnilo získat podstatné informace a další kontakty, které mohla využít ke zjišťování poznatků pro tento výzkum.

7.4 Charakteristika zapojených respondentů

Do výzkumu byli zapojeni zástupci dvou oficiálních českých škol a několika volnočasových spolků nacházející se ve Velké Británii. Do výzkumu byli také zapojeni čeští obyvatelé, kteří české školy ani spolky nevyužívají, ale žijí na území Velké Británie.

České školy v zahraničí jsou zakládány z důvodu časté migrace po celém světě a z přidružených důvodů, jako je snaha o uchování českého jazyka a plnění povinné školní docházky po dobu nepřítomnosti v České republice.

Na základě adaptace dětí v nové zemi nebo uchování rodného jazyka je zakládají skupiny matek za účelem společných sezení a výuky vlastních dětí. Ve Velké Británii byly sledovány spolky pro české menšiny, přičemž většina z nich byla založena hnutím matek.

7.4.1 Respondenti

První ze zkoumaných českých škol byla česko-slovenská škola *Okénko* (viz kapitola 6).

Další, *Česká škola bez hranic*, je jednou z oficiálních českých škol ve Velké Británii a nachází se v Londýně. Mimo Velkou Británii se nachází také v Belgii (Brusel), Francii (Paříž), Německu (Dráždany, Mnichov, Rhein-Main) a Švýcarsku (Curych, Ženeva). Hlavním měřítkem organizace je „*vysoká kvalita výuky srovnatelná s výukou ve školách v České republice*“. Škola nabízí výuku českého jazyka a reálií pro děti ve věku 18 měsíců až 15 let, doplňující vzdělání k získanému v zahraničních školách (*Česká škola bez hranic*, 2021).

Czech and Slovak Club je společenstvím neziskových organizací působících ve více městech ve Velké Británii. Společně s velmi silnou českou komunitou v jeho okolí se rozhodli založit organizaci pro děti české a slovenské menšiny za cílem udržení jejich

rodného jazyka. Tento spolek je velký a založil své pobočky i na více místech ve Velké Británii. Ve městě Oxford (*Czech and Slovak Club Oxford*) působí od roku 2019. Původní osídlení bylo ve městě Birmingham. Zde je organizace jen malá a nabízí pro děti tři české třídy, čtyři slovenské třídy a dětský klub pro nejmenší. Ředitelkou této organizace je paní Marta Filipová (Cz Sk Club UK, 2021b).

Czech and Slovak Club England je „komunitní zájmová společnost, která přibližuje kulturu Čechů a Slováků žijících ve Warwicku a ve West Midlands“. Nabízí širokou nabídku kulturních, společenských a vzdělávacích akcí nejen pro děti české komunity, ale i pro všechny, kdo mají zájem o jiné kultury. Provozují doplňkové vzdělávání, které nabízí výuku českého a slovenského jazyka, zejména pro děti, ale i pro dospělé. Cílem organizace je „provozovat doplňkovou školu a školku pro děti česko-slovenského původu, kde se hrou učí a procvičují český nebo slovenský jazyk, zkoumají české a slovenské tradice a zapojují se do české a slovenské kultury“. Spolupracují s dalšími českými školami. Od roku 2019 je škola v provozu ve městě Warwick, na škole *Emscote Infant School*, a sice každý druhý týden v neděli. Nově se přidali k projektu „Česká obec“, který „nabízí právní, sociální a zdravotní poradenství krajanům žijícím ve West Midlands a Warwickshire. Sídlo společnosti Česká Obec je v Leedsu“. Ředitelkou české sekce je Lucie Mason, slovenskou sekci řídí Karin Košťalová a ředitelkou celé organizace je Dr. Veronika Machalová (Cz Sk Club UK, 2021b).

Skupina „Češi ve Velké Británii“ a „Češi v Londýně“ je komunita osob scházejících se na sociální síti *Facebook*. Ke skupině se může připojit každý, kdo má zájem, ovšem najdou se i tací, kteří mají v plánu ve skupině škodit (viz kapitola 7.2). Tyto skupiny Češi a Slováci ve Velké Británii mají přes 6,5 tisíce členů a skupiny Češi a Slováci v Londýně okolo 10,3 tisíce členů. Komunita „Češi v Londýně“ byla založena v roce 2009.

Respondenti pro **rozhovor**: osloveno 74, odpovědělo 37

Respondenti pro **dotazník**: osloveno 20, odpovědělo 4

Celkem bylo osloveno 18 českých organizací ve Velké Británii, z nichž 4 odpověděly.

Respondenti pro rozhovor:

1. pracovníci v organizacích pro českou menšinu
2. matky dětí navštěvujících spolky pro českou menšinu
3. zástupci skupiny „Češi ve Velké Británii“
4. zástupci České ambasády v Londýně

Respondenti pro dotazník:

1. matky dětí navštěvující spolky pro českou menšinu

Zdroj		Počet respondentů
Organizace	Okénko	12
	Club Oxford	1
	Club England	1
	ČŠBH	1
Matky dětí navštěvujících Okénko		7
Česká menšina		16
Ambasáda		3

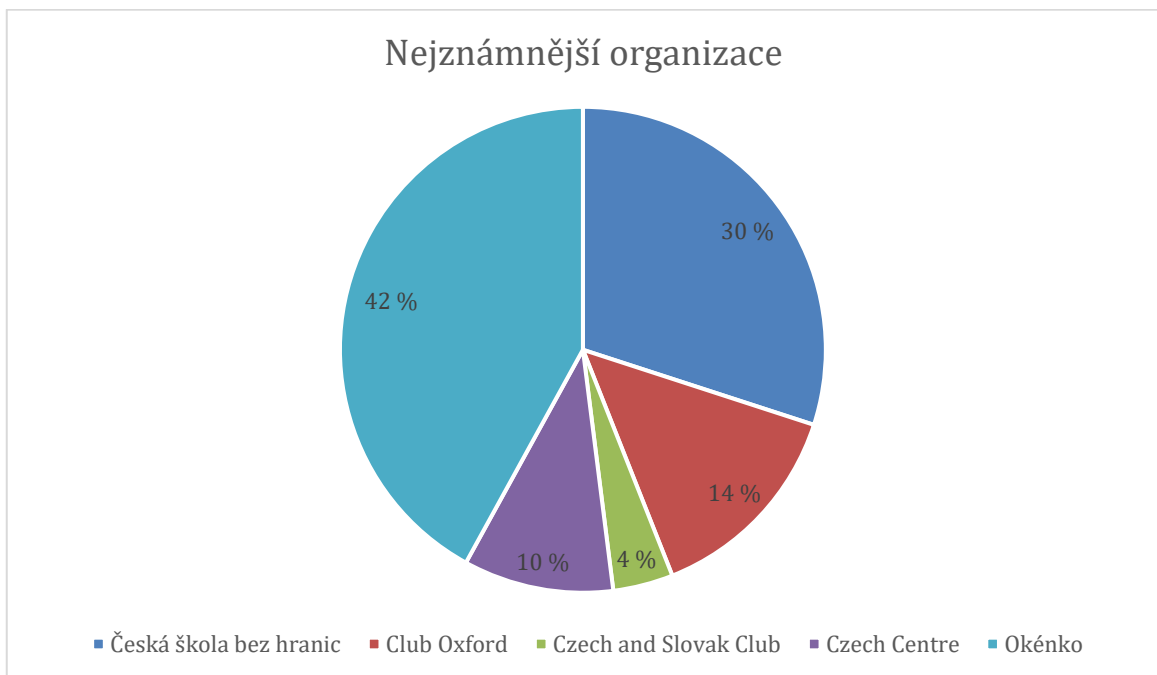
Tabulka 16 Přehled respondentů účastnících se rozhovoru

7.5 Prezentace dat

Otázka č. 1 Jaké znáte volnočasové organizace pro českou menšinu?

Volnočasové organizace (mimoškolní)	České oficiální školy
Club Oxford	Okénko
Czech Centre	Česká škola bez hranic
Czech and Slovak Club	

Tabulka 17 Souhrn odpovědí respondentů na otázku o známých organizacích pro českou menšinu

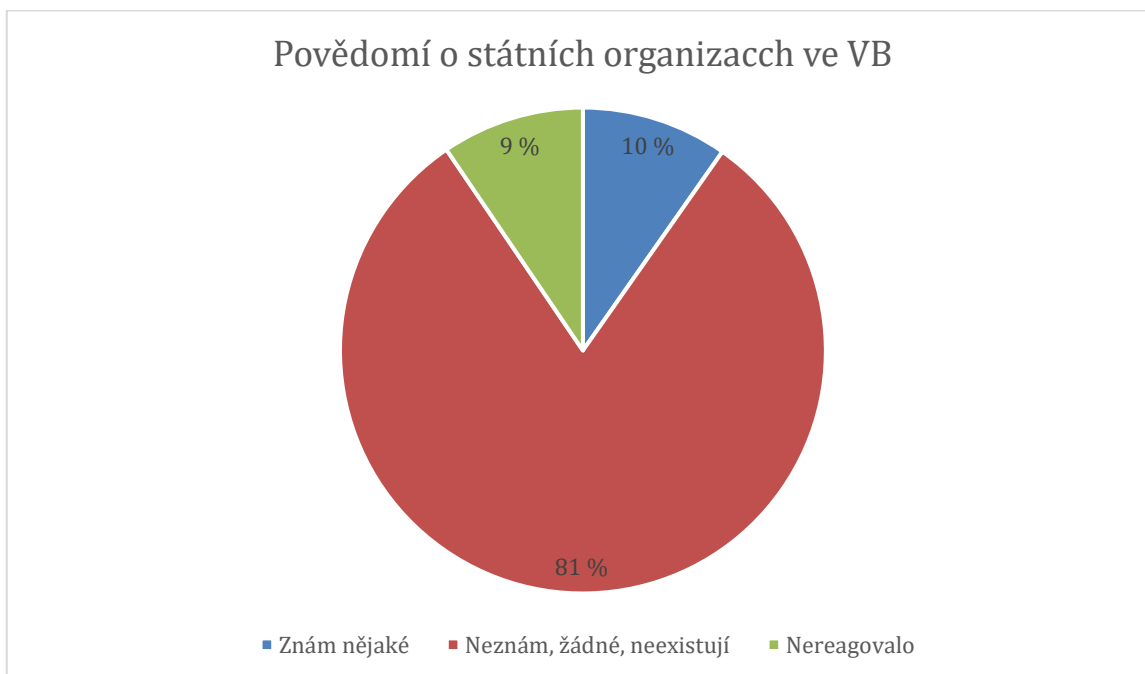
Graf 1 Povědomí dotázaných respondentů o organizacích pro českou menšinu

Mezi organizace, které respondenti nejvíce znají, patří *Okénko*, *Česká škola bez hranic*, *Club Oxford*, *Czech Centre London* a *Czech and Slovak Club*. Někteří respondenti neodpověděli a někteří vypsali více organizací, které znají.

Otázka č. 2 Znáte nějaké státní organizace či školy (myšleno zřizované Velkou Británií) pro děti české menšiny?

Zaznamenané odpovědi	Počet odpovědí
Ano, znám	0
Ne, neznám	36 (15 z nich uvedlo jako důvod neoficiální status ČM)
Bez odpovědi	5

Tabulka 18 Souhrn odpovědí respondentů na otázku o známých českých organizacích či školách pro českou menšinu zřizovaných VB

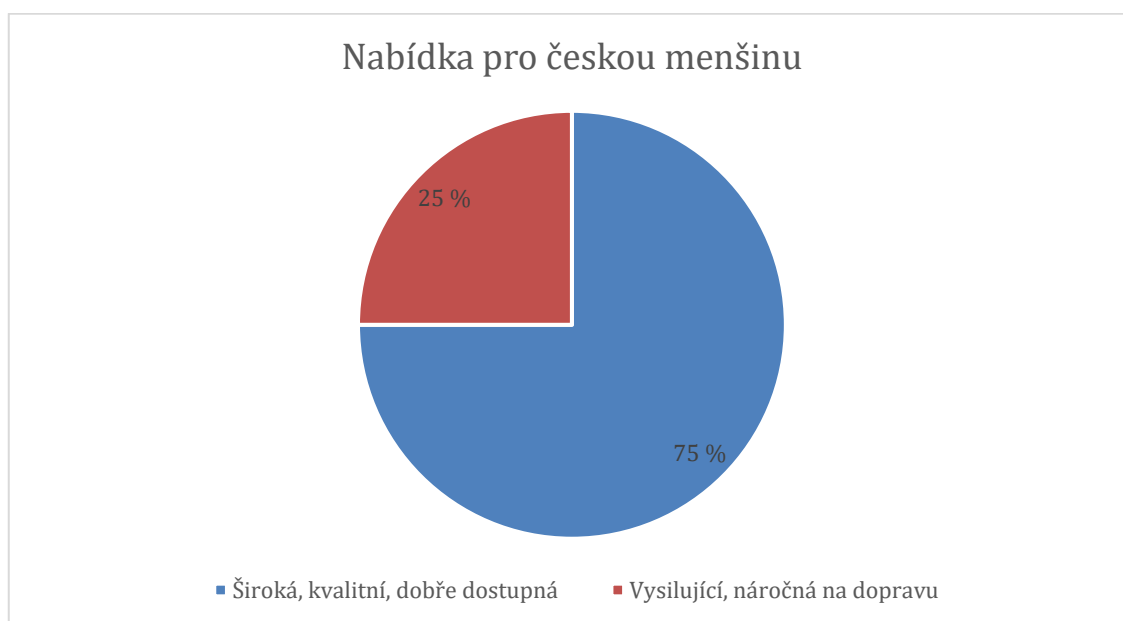
Graf 2 Povědomí dotázaných respondentů o státních organizacích pro českou menšinu ve VB

Z důvodu, že česká menšina není ve Velké Británii považována za oficiální, nezajišťuje pro ni stát žádné státní školy ani kroužky a všechny organizace vznikly na základě dobrovolnictví a hnutí rodičů dětí. Velká Británie poskytuje organizacím prostory a peněžní příspěvky. Z odpovědí je zřejmé, že většina respondentů, kteří se o organizace a školy zajímají, o této informaci ví. Pro přiblížení znázorněno v tabulce č. 18 a v grafu č. 1.

Otázka č. 3 Jaká je podle Vašeho názoru nabídka pro českou menšinu ve Velké Británii?

Kladné odpovědi		Záporné odpovědi
Široká z hlediska témat v českých školách, kromě češtiny se věnují i jiným předmětům a mimoškolním aktivitám, ve škole je to velká nabídka kroužků.	Děti se mohou zapojovat do aktivit v angličtině i češtině, proto je nabídka pro ně široká.	V menších městech není dostupná, dojíždění do velkých měst je náročné.
Nabízí mnoho poznání hrou, v českém jazyce děti zkoumají okolí VB	Poměrná rozsáhlá	Vysilující pro děti
	Pestrá nabídka	
	Ve větších městech dobře dostupná	

Tabulka 19 Souhrn odpovědí respondentů o nabídce aktivit pro českou menšinu

Graf 3 Nabídka aktivit pro českou menšinu z pohledu dotázaných respondentů

Zaměřila jsem se na pohled osob využívajících některé z organizací pro českou menšinu. Do doby, než jsem se začala tematicke více věnovat, byla jsem přesvědčena, že nabídka pro děti české menšiny je minimální. Zajímal mě proto názor respondentů, kteří tuto myšlenku vyvrátili. Nejčastější odpovědi jsou zaznamenány v tabulce č. 19 a pro lepší rozlišení názorů zaznamenány do grafu č. 3.

Otázka č. 4 Jaké byly důvody k založení organizace?

Organizace	Výčet důvodů		
Česká škola Okénko (založení r. 2010)	V blízkosti bydliště nebyla žádná oficiální česká škola (umístění) .	Udržení rodného jazyka , komunikace s rodinou a přáteli z Čech	
Club Oxford (založení r. 2019)	Nejbližší česká škola byla až ve městě Birmingham (umístění) .	Rozvoj českého jazyka , rozvíjení se ve společnosti menšiny	
Club England	Setkávání se s Čechy a Slováky žijícími ve VB	Udržování kultur a zvyků Čech a Slovenska	Rozvoj českého a slovenského jazyka
Česká škola bez hranic	Poskytování vzdělávání českým dětem žijícím ve VB, udržování českých kultur, tradic		

Tabulka 20 Souhrn odpovědí respondentů o důvodech založení organizací pro českou menšinu

Graf 4 Důvody založení organizací pro českou menšinu z pohledu dotázaných respondentů

Hlavním důvodem pro založení organizací byla absence dostupnosti vzdělávání v českém jazyce. Všechny důvody jsou uvedeny v tabulce č. 20 a znázorněny v grafu č. 4.

Otázka č. 5 Jaká je nabídka aktivit a učiva ve vaší škole?

Nabídka Okénka

Dopolední blok – učivo	Odpolední blok – kroužky
Český jazyk a čtení (písmena, slova, věty, i/y, samohlásky, souhlásky, sloh)	Sportovní kroužek (zapojeny všechny sporty, které se učí a hrají v ČR, pro všechny věkové kategorie)
Slovenský jazyk	
Prvouka (pro 1. třídu, formou hry, dny, roční období, české svátky a tradice)	Výtvarničení
Vlastivěda (navazuje na prvouku, pro 4. třídu)	
Dějepis (navazuje na Vlastivědu, od 5. třídy, česká historie, významné osobnosti)	Taneční kroužek folklor
Zeměpis (české reálie)	
Kulturní a sportovní události (od historie po současnost, české osobnosti)	Dramatický kroužek (pro větší děti, zařazován do výuky)

Tabulka 21 Souhrn odpovědí respondentů o nabídce aktivit a učiva organizace Okénko

Nabídka Clubu Oxford

Učivo	Kroužky
Český a Slovenský jazyk (od základů, v rámci českého jazyka probíhají diskuze na témata spojená s Českou republikou)	Keramický kroužek
	Lidový kroužek (zaštiťuje pobočka v Birminghamu)

Tabulka 22 Souhrn odpovědí respondentů o nabídce aktivit a učiva organizace Club Oxford

Nabídka Clubu England

Učivo	Aktivity
Český a Slovenský jazyk	Knihovna českých a slovenských knih
	Velikonoční, Mikulášská a Vánoční akce
	Oslavy významných českých událostí, Československý ples, maškarní ples (Fašiangy, Masopust)
	Snaha o zapojení širší britské veřejnosti a šíření povědomí o kultuře Čech a Slovenska
	Charitativní akce
	Jednoroční vedlejší akce pro dospělé
	Diskotéka, letní grilování, pálení čarodějnic, fotbalový sportovní turnaj

Tabulka 23 Souhrn odpovědí respondentů o nabídce aktivit a učiva organizace Club England

Nabídka České školy bez hranic

Předškolní aktivity	Školní aktivity
Jazyková příprava na školní výuku v češtině, program „Brána jazyků otevřená“	Jazyk a jazyková komunikace, rozvoj řeči, spolupráce
Rozvoj osobnosti dítěte od útlého věku	Společné výukové projekty s dalšími školami
Vlastivěda: moje tělo, čas, lidé, domov, příroda, pohádky	Olympiáda v českém jazyce

Tabulka 24 Souhrn odpovědí respondentů o nabídce aktivit a učiva organizace ČŠBH

Organizace *Okénko* má pestřejší nabídku než organizace *Czech and Slovak Club Oxford* a *England*. Všechny tyto organizace mají pestrnou nabídku nabízeného učiva a aktivit pro děti, která je přibližně popsána v tabulkách č. 21–24 výše.

Otázka č. 6 Jaké akce pořádá organizace pro děti a rodiny?

Okénko

Oblast literatury	Oblast folkloru
Online čtení pro děti Knížní dílny Literární festival Knížní klub pro dospělé Noc s Andersenem E-knihovna	Taneční soubor Kvíteček a Kvítek Vystoupení Folklorní festival Folklorní odpoledne na Ambasádě
	Výtvarná oblast
	Online dílničky Výstava děl

Tabulka 25 Souhrn odpovědí respondentů o nabídce akcí pro děti a rodiny organizace Okénko

Club Oxford

Mikulášská akce, Vánoční setkání – pořádají matky z Oxfordu Dětský den Keramický kroužek Lidové tance a plesy – pobočka organizace ve městě Birmingham

Tabulka 26 Souhrn odpovědí respondentů o nabídce akcí pro děti a rodiny organizace Club Oxford

Club England

Jarní akce	Letní akce
Rozloučení s paní Zimou Velikonoce Masopust	Piknik s Krtečkem pro nejmenší Stanování Sportovní den Odpoledne s Alpakami
Zimní akce	Další akce
Mikuláš Vánoční setkání	Noc v muzeu Historická výročí

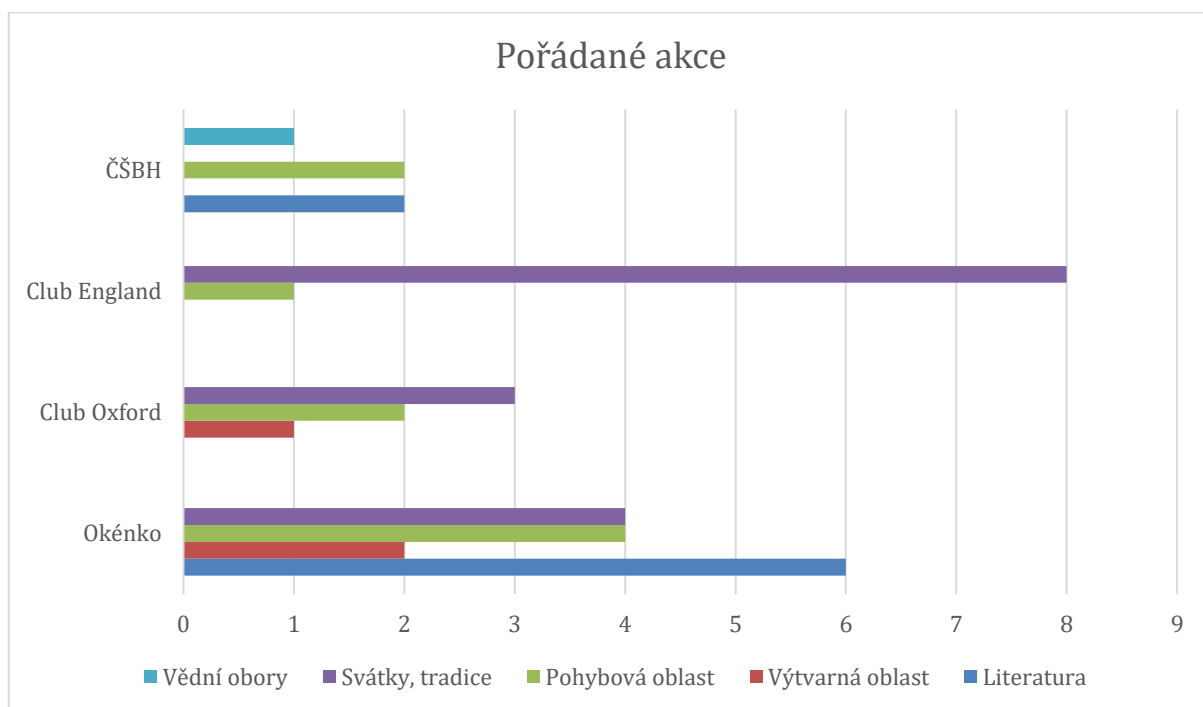
Tabulka 27 Souhrn odpovědí respondentů o nabídce akcí pro děti a rodiny organizace Club England

Česká škola bez hranic

Olympiáda v českém jazyce
Sportovní olympiáda (společně s organizací Okénko)
Byl jednou jeden život – vědecký workshop
Týden češtiny ve světě
Letní tábory v České republice
(Většina dalších aktivit probíhá online a je určena pro dospělé. Jedná se o výpomoc s učením češtiny, rady a typy pro rodiče i veřejnost.)

Tabulka 28 Souhrn odpovědí respondentů o nabídce akcí pro děti a rodiny organizace ČŠBH

Pro lepší představu rozmanitosti nabízených aktivit daných organizací uvádím následující graf č. 5.

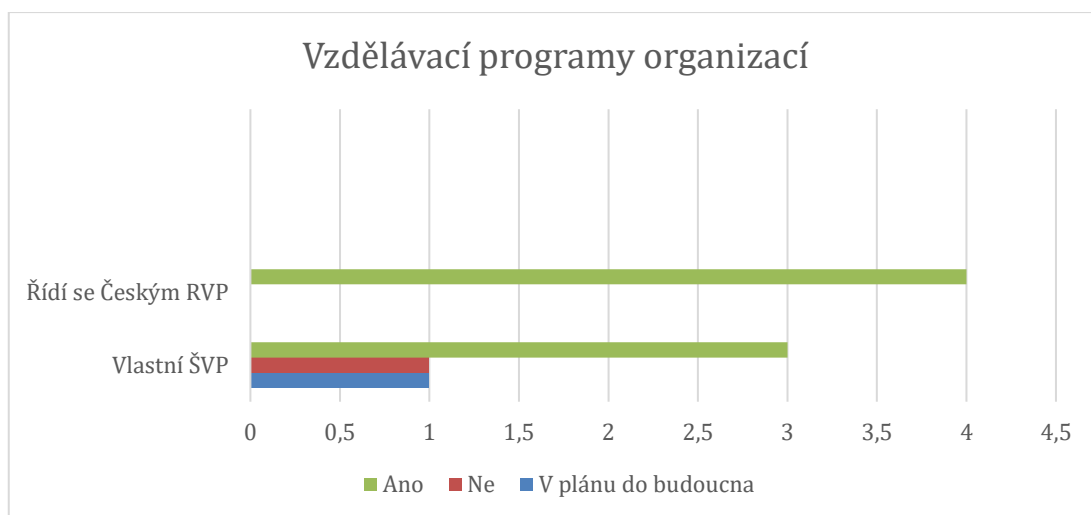
Graf 5 Přehled pořádaných akcí pro děti a rodiny v jednotlivých organizacích

Z odpovědí vztahujících se k otázce č. 6 vyplývá, že nabídka volnočasových aktivit v organizacích je velmi pestrá. Organizace *Okénko* pořádá mnoho akcí pro děti a jejich rodiny v oblasti literatury, výtvarné činnosti a folkloru. Organizace *Club Oxford* také pořádá mimoškolní aktivity, většinu „větších“ akcí pořádají ostatní části instituce v okolních městech. Stejně to platí i u organizací *Club England* a *Česká škola bez hranic*. Tyto akce jsou popsány v tabulkách č. 25–28 a v grafu č. 5.

Otázka č. 7 Sestavuje si organizace vzdělávací program sama, nebo se organizace řídí podle národních vzdělávacích programů?

Organizace	Vlastní ŠVP vs. český RVP
Okénko	Vlastní ŠVP, podle českého RVP
Club Oxford	Nemají ŠVP podle českého RVP, uvažují o renovaci
Club England	Vlastní ŠVP, tvořen profesionálním pedagogem, řídí se českým RVP
ČŠBH	Vlastní ŠVP a kurikulární program, podle českého RVP

Tabulka 29 Přehled vzdělávacích programů na základě odpovědí respondentů

Graf 6 Vzdělávací programy organizací na základě odpovědí dotazovaných respondentů

Z odpovědí vztahujících se k otázce č. 7 vyplývá, že organizace *Okénko* si vypracovává vlastní školní vzdělávací program (dále jen ŠVP), který je založen na systému českého rámcového vzdělávacího programu (dále jen RVP). Snaží se obsah učiva do určité míry modifikovat a adaptovat například vynecháním některých témat. Při výuce využívá vlastní časovou posloupnost a zařazení témat. Organizace *Club Oxford* se řídí podle potřeb účastníků, prozatím nemají sestaven ŠVP podle RVP, ale v následujících letech o zařazení uvažují. Organizace *Club England* má svou pedagogickou profesionálku paní Irenu Černou, která zajišťuje materiály pro umožnění výuky českého jazyka a řídí se podle českého RVP. *Česká škola bez hranic* má sestavený kurikulární program a vlastní odborný ŠVP podle MŠMT. Shrnutí je pro představu uvedeno v tabulce č. 29 a v grafu č. 6.

Otázka č. 8 Jaké materiály využívá vaše organizace? Tvoříte svou vlastní učebnici českého jazyka a prvouky? Pokud ano, z jakého důvodu?

Okénko	Club Oxford	Club England
Vlastní učebnice Učebnice češtiny Webové platformy Časopisy	Učebnice češtiny Webové stránky Časopisy	Učebnice a materiály pro české ZŠ
<p>Česká škola bez hranic Vlastní výukové materiály speciálně upravené pro bilingvní děti, které vznikly s metodickou podporou MŠMT</p>		

Tabulka 30 Přehled materiálů využívaných jednotlivými organizacemi na základě odpovědí respondentů

Škola *Okénko* so své materiály sestavuje sama, využívají zde ale učebnice i webové platformy, jako například *Učíme se česky*, *Školákov*, *Kahoot* či časopisy, například *Krajánek*. Do časopisu *Krajánek* přidává *Okénko* své vlastní texty. Tvoří také svou vlastní učebnici. První verzi učebnice vytvořily zakladatelky, postupem času byla několikrát upravena a na jejích úpravách pracují vyučující, ale především stážisté, kteří do *Okénka* pravidelně přijíždí¹². Učebnice¹³ je tvořena zvláště pro každou třídu a obsahuje učivo českého jazyka a prvouky.

Organizace *Club Oxford* využívá učebnice českého jazyka, časopisy nebo webové stránky zaměřené na český jazyk. Snaží se kombinovat osnovy tak, aby byla výuka ve třídě přizpůsobena všem jejím návštěvníkům. Organizace *Club England* využívá učebnice a materiály pro základní školy v České republice. Učivo vybírají podle věku dětí.

Výpis všech těchto materiálů je popsán v tabulce č. 30.

¹² Stážisté a stážistky navštěvující *Okénko* přijíždějí z pedagogických škol v České republice, především přes program Erasmus+, ale i díky propojení s MŠMT.

¹³ Část učebnice přiložena v Přílohách č. 5–8 pro ukázkou

Otázka č. 9 Zařadila byste/bys do plánů jiná témata?

Odpovědi
Přepracování vzdělávacího programu pro rok 2021/2022
Změna rozložení předmětů – již neplatí jeden na půl roku, látka se probírá po celý rok
Zařazení tvorby prezentací dětmi, pro výukové i informační účely
Zařazení tématu českých regionů
Zařazení tématu českých tradic a svátků
Zařazení témat kultury, sportovních událostí v ČR a české literatury do projektu

Tabulka 31 Souhrn odpovědí dotazovaných respondentů na otázku o změnách v organizaci Okénko během roku 2020/2021

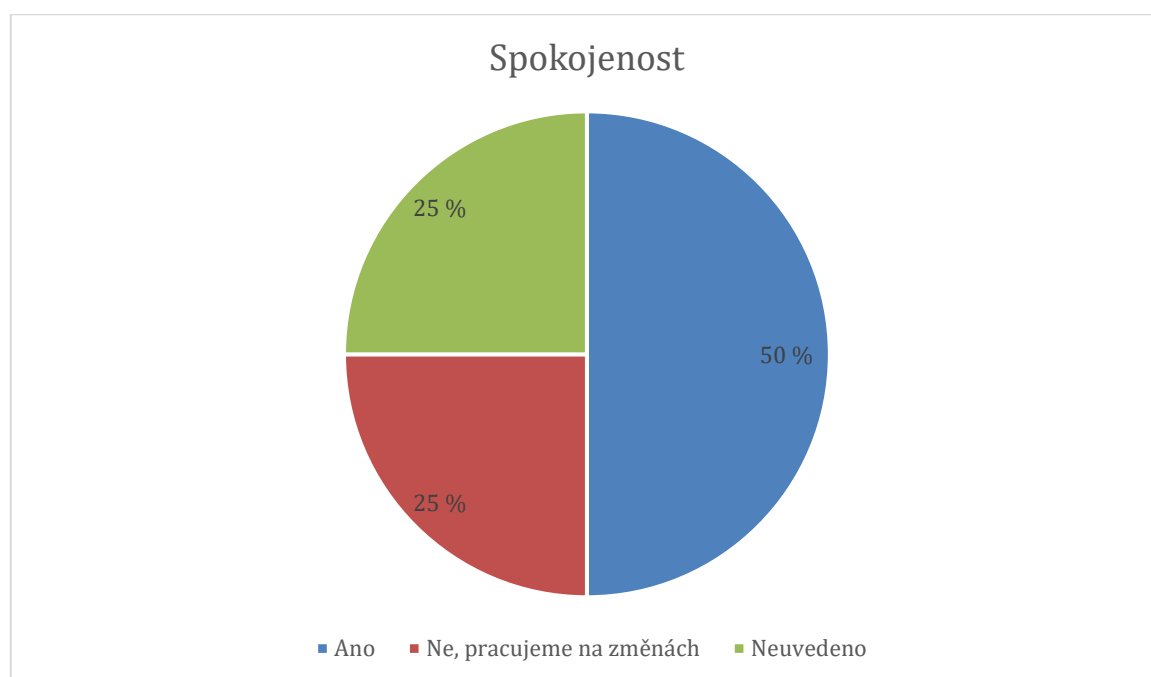
Graf 7 Změny v organizacích podle dotazovaných respondentů

Pro obě organizace je běžné a dokonce důležité zařazovat či obměňovat témata. Organizace *Okénko* do svého plánu průběžně zařazuje nová témata a upravuje program podle potřeb dětí. Zbylé tři organizace neuvedly, jaké změny u nich probíhají.

Otázka č. 10 Jste/jsi z pohledu vyučujícího spokojená s nabídkou a přípravou učiva a náplní realizovaných programů?

Organizace	Odpovědi
Okénko	4× ano, 1× ne
Club Oxford	Ano
Club England	Ano
Česká škola bez hranic	Bez uvedení odpovědi

Tabulka 32 Přehled odpovědí ohledně spokojenost respondentů s nabídkou učiva

Graf 8 Spokojenost dotazovaných respondentů s nabídkou učiva

S kvalitou nabízených aktivit jsou organizace spokojené. Takto odpovědělo 6 z 8 respondentek. 1 respondentka uvedla změny, které u nich v organizaci již probíhají nebo proběhly (viz tabulka č. 31 a graf č. 8) a 1 neuvedla odpověď. Díky těmto změnám nastává v organizaci větší spokojenost pracovníků.

Otázka č. 11 Jaká je kvalifikace pracovníků ve vaší organizaci?

- a) Jaká je Vaše pozice v organizaci?
- b) Jaké vzdělání je požadováno pro práci ve Vaší organizaci?
- c) Jaké máte vzdělání?
- d) Absolvovala jste kvůli práci ve Vaší organizaci pedagogické kurzy? Pokud ano, jaké?
- e) V jaké práci pracujete mimo organizaci (nepovinné)?

Okénko

a) Učitel/ka, ředitelka
b) Pedagogické studium
c) Učitelství na 1. či 2. stupni, učitelství na střední škole, jazykověda, učitelství dospělých, jiný obor a k němu pedagogické minimum
d) Kurz CELTA pro vyučování dospělých, kurz pro odbornou přípravu, kurz přípravy aktivit a klasifikace, kurz Jak efektivně učit online + vzdělávání v rámci organizace (vzájemné sdílení zkušeností s kolegy (online společně), sdílení zkušeností s ostatními institucemi, doškolování, školení od ostatních organizací)

Tabulka 33 Souhrn odpovědí respondentů z organizace Okénko o kvalifikaci, kurzech a vzdělávání pracovníků

Club England

a) Učitel/ka, ředitelka
b) Pedagogické školy
c) Tituly Bc., Mgr., Dr. a Dis.

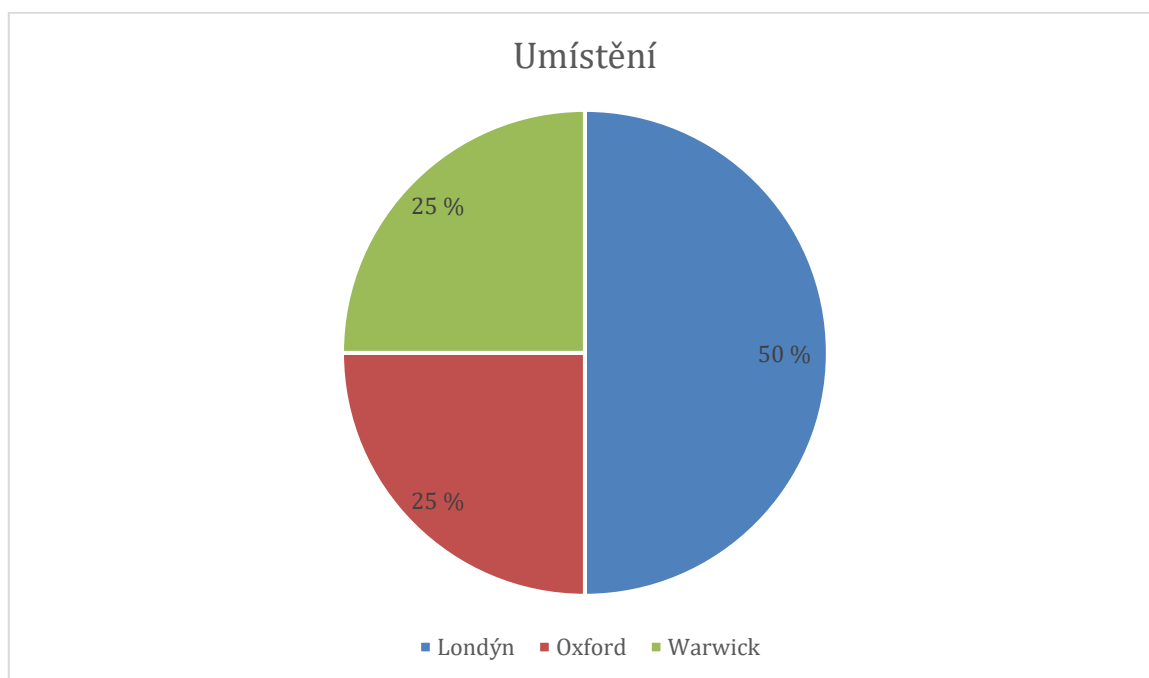
Tabulka 34 Souhrn odpovědí respondentů z organizace Club England o vzdělání pracovníků

Instituce, která chce být, nebo je oficiální zahraniční školou, musí MŠMT doložit informace o svých pracovnících, kteří musí mít pedagogické vzdělání, kurz v oboru vzdělávání dětí 1. stupně základní školy, popřípadě jazykové kurzy pro výpomoc s českým jazykem. Organizace *Club Oxford* a *Česká škola bez hranic* se k této otázce nevyjádřily. Odpovědi na tuto otázku jsou zpracovány v tabulkách č. 33 a 34 spolu s příklady kvalifikace pracovníků v organizacích.

Otázka č. 12 Kde se nachází vaše organizace?

Organizace	Umístění
Okénko	Londýn
Česká škola bez hranic	Londýn
Club Oxford	Oxford
Club England	Warwick

Tabulka 35 Přehled umístění jednotlivých organizací na základě odpovědí respondentů

Graf 9 Umístění organizací dle odpovědí dotazovaných respondentů

Zkoumané organizace se nenachází všechny v jednom městě. Důvodem je velké území Velké Británie. Ve chvíli, kdy by bylo obsazené pouze jedno město, neměla by většina obyvatel možnost účastnit se sobotní výuky či jiných aktivit zřizovaných českými organizacemi. Předcházející tabulka č. 35 společně s grafem č. 9 znázorňuje, v jaké oblasti Velké Británie se organizace nachází.

Otázka č. 13 Co je hlavním motivem dětí k docházení do vaší organizace / sobotní školy?

- a) Navštěvuje vaší organizaci i Váš potomek?
- b) Jaké programy či aktivity v organizaci navštěvuje Vaše dítě?
- c) Jaké jiné organizace či spolky navštěvuje Vaše dítě v týdnu, mimo sobotní školu?

Dítě	Co navštěvuje (b + c)	Motiv
Dítě A (8 let)	Sobotní česká škola, folklórní kroužek, plavání, hra na klavír, balet	Přátelé, zábava, rozvíjení se
Dítě B (5 let)	Sobotní česká škola, folklórní kroužek, výtvarné dílny (online), čtenářská dílna, gymnastika	Rodiče, přátelé, zábava, pravidelnost
Dítě C (10 let)	Sobotní česká škola, filmový workshop, velikonoční a vánoční besídky	Rodiče, přátelé

Tabulka 36 Souhrn motivace dětí k docházení do sobotní školy nebo kroužku na základě odpovědí respondentů

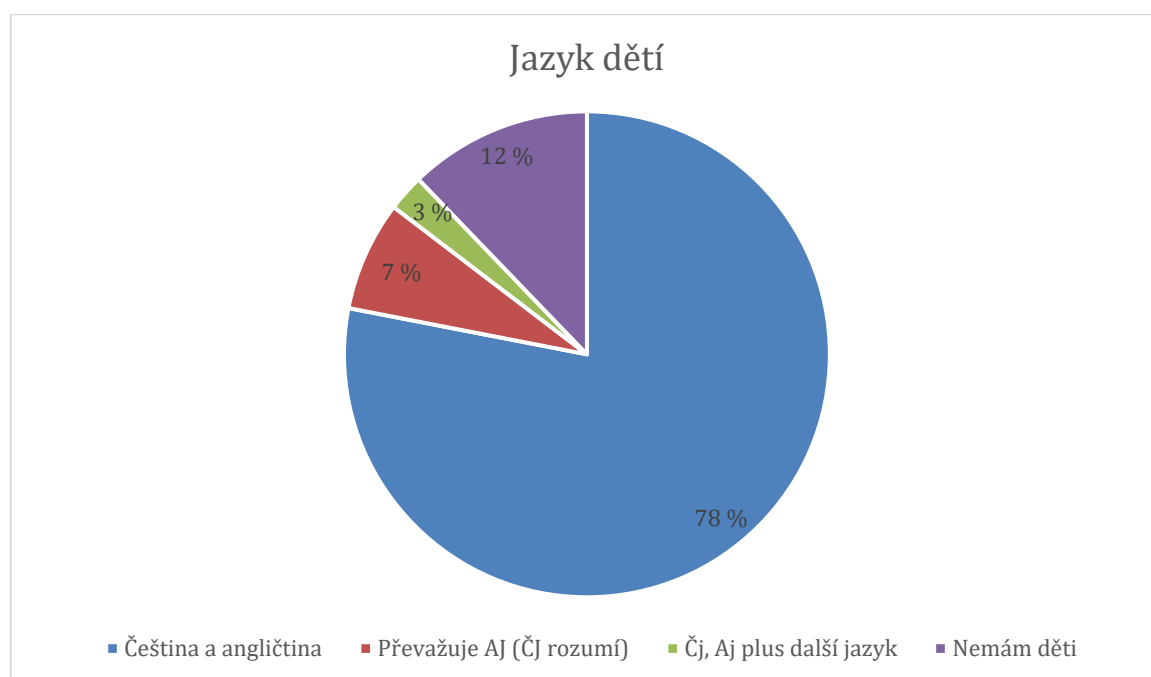
Jako hlavní motiv rodiče uvádějí, že je důležité děti vést k českému jazyku už od mala. Dalším motivem bývají přátelé, které děti během navštěvování sobotních škol a kroužků získávají, informace, které se dozvídají, či zábava, která je čeká. Z odpovědí bylo také zjištěno, že čím je dítě starší, tím více si uvědomuje možnost využití volného času jinak (podle sebe), a tudíž ho opouští zájem o využívání sobotních škol či mimoškolních aktivit. Mnoho dětí je časově zaneprázdněno. Děti mají mnoho školních povinností a mimoškolních aktivit přes týden a o víkendu si chtějí odpočinout. Pokud se však děti do školy/kroužku těší, vždy energii opět naberou. Pro lepší pochopení je k dispozici tabulka č. 36 výše, znázorňující druhy motivace docházení do sobotní školy u tří různých dětí.

K tématu dodala respondentka z *Czech Club Oxford* vystihující větu: „*V Anglii děti začínají školu až od 9 hodin a většinou končí kolem 16. hodiny. Následně chodí ještě do kroužků, jelikož většina rodičů zůstává každý den dlouho v práci. Děti jsou poté opravdu hodně vyčerpané a cílem sobotní školy není je vyčerpávat ještě více, ale udržet u nich český, slovenský jazyk*“ (Lucie, Oxford).

Otázka č. 14 Máte děti? Pokud ano, jakým jazykem mluví? Navštěvují kroužky pro české/slovenské děti? Navštěvují české školky či školy?

Odpověď		Počet respondentů
Ano, mám děti.	Čeština, angličtina	32
	Převažuje angličtina (češtině rozumí)	3
	Čeština, angličtina a další jazyk	1
Ne, nemám děti.		5

Tabulka 37 Přehled jazyků, kterými mluví děti v české menšině, na základě odpovědí respondentů

Graf 10 Komunikační jazyk(y) dětí ČM

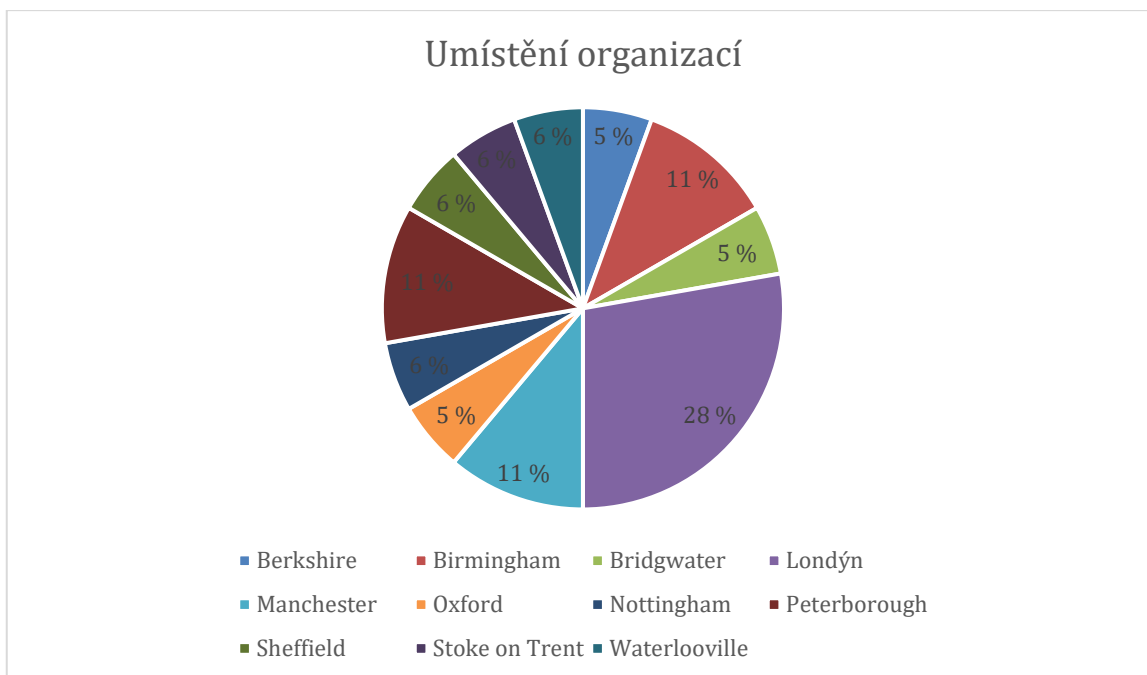
Hlavním jazykem dětí české menšiny je kombinace češtiny a angličtiny. Více než polovina respondentů preferuje, aby děti uměly oba jazyky, a dokázaly se tak dorozumět ve Velké Británii i v České republice. Předcházející tabulka č. 37 a k ní vypracovaný graf č. 10 znázorňují, který jazyk respondenti se svými dětmi užívají.

Otázka č. 15 Jaká je dostupnost organizací ve vašem okolí?

Organizace	Umístění
Czech Club Language	Londýn
The Dvorak Society for Czech and Slovak Music	Waterlooville
The Emmy Destiny Foundation	Londýn
Bridgwater Czech and Slovak Friendship Society	Bridgwater
Sheffield Czech and Slovak Society	Sheffield
Czech Centre London	Londýn
Czech Club Birmingham	Birmingham
Czech and Slovak Club Oxford	Oxford
Czech and Slovak Club Nottingham	Nottingham
Club Stoke on Trent	Stoke on Trent
Bracknell School Berkshire	Berkshire
Czech Wells	Manchester
Compas Charity	Peterborough
Czech and Slovak Club	Birmingham
Peterborourg (sobotní škola)	Peterborough
School and Comunity Manchester	Manchester
Okénko Community Interest Company	Londýn
Czech School without Borders	Londýn

Tabulka 38 Přehled umístění organizací na základě odpovědí dotazovaných respondentů

V tabulce č. 38 je vypsáno 18 českých organizací, které jsou v provozovány ve Velké Británii. Z výše uvedeného můžeme vypožorovat, že nejvíce organizací se nachází ve městě Londýn (hlavním městě Anglie a Spojeného království Velké Británie). Oproti ostatním uvedeným městům je Londýn svou rozlohou 1 572 km² největším městem. Výsledky jsou z tabulky č. 38 přeneseny do grafu č. 11.

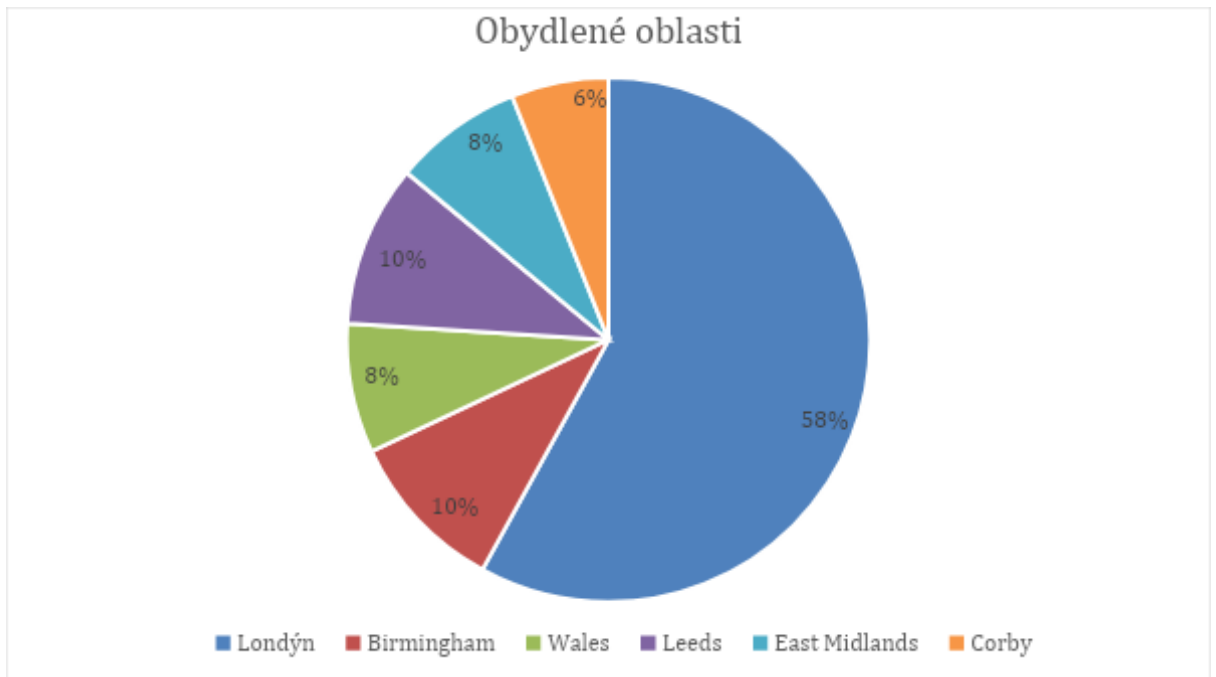

Graf 11 Přehled umístění jednotlivých organizací na základě odpovědí dotazovaných respondentů

Otázka č. 16 Ve které části Velké Británie žijete?

Oblast	Birmingham	Corby	East Midlands	Leeds	Londýn	Wales
Počet respondentů	5	3	2	5	24	2

Tabulka 39 Přehled bydliště oslovených respondentů české menšiny ve VB

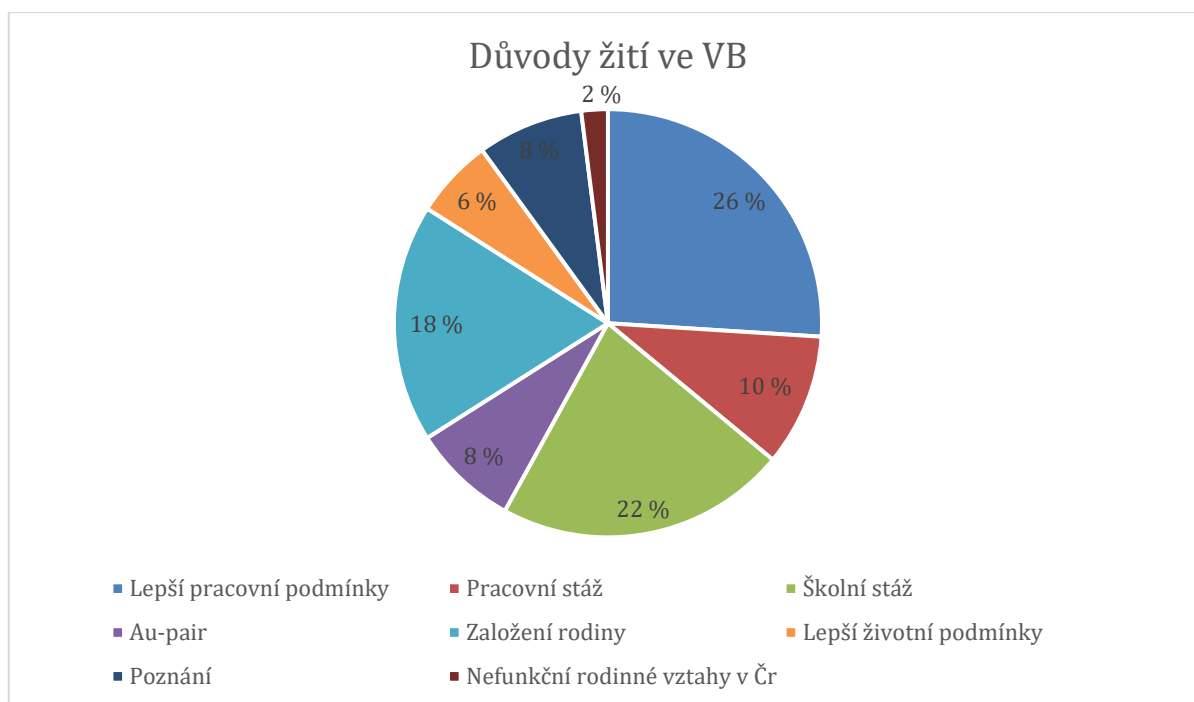
Graf 12 Přehled oblastí VB, v nichž žijí dotazovaní respondenti české menšiny

Více než polovina tázaných respondentů žije v Londýně a jeho okolí, výsledky jsou zaznamenány do tabulky č. 39 a grafu č. 12.

Otázka č. 17 Jaký je důvod Vašeho pobytu/žití ve Velké Británii?

Odpověď	Počet respondentů
Snaha o nalezení lepších pracovních podmínek	10
Pracovní nabídka přes známého	5
Au-pair	9
Školní stáž	4
Založení rodiny	7
Lepší životní podmínky, vyšší ž. standart	3
Poznání	2
Nefungující vztahy s rodinou v ČR	1

Tabulka 40 Souhrn důvodů pro migraci dotazovaných do VB

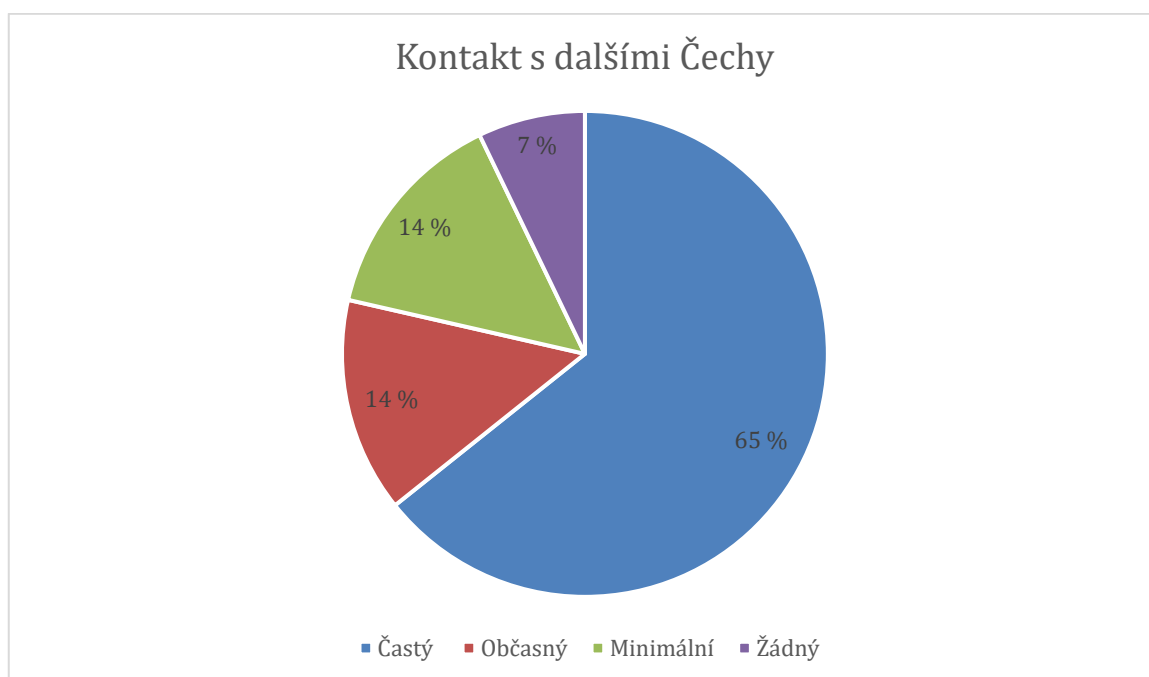
Graf 13 Důvody pro migraci do VB z pohledu dotazovaných respondentů

Nejčastějšími důvody imigrace Čechů do Velké Británie je hledání práce, očekávání lepšího platového ohodnocení nebo Au-pair, zejména u studentek. Odpovědi jsou kategorizovány v tabulce č. 40 a následně vyznačeny v grafu č. 13.

Otázka č. 18 Setkáváte se Vy osobně s dalšími Čechy žijícími ve Vašem okolí?

Odpovědi	Počet respondentů
Častý kontakt (min. 1× za 2 týdny, pravidelně)	29
Občasný kontakt (1× za měsíc)	2
Minimální kontakt (náhodně, nepravidelně)	3
Žádný kontakt	1

Tabulka 41 Přehled míry kontaktu respondentů s dalšími Čechy žijícími ve VB

Graf 14 Přehled míry kontaktu respondentů s dalšími Čechy žijícími ve VB

Respondenti se většinou stýkají s dalšími Čechy žijícími ve Velké Británii. Nejčastější místa, na kterých se setkávají, jsou organizace či spolky pro českou menšinu. Například v české škole pro děti se setkává velká část komunity a spolupracují spolu se školou i mezi sebou. Matky s dětmi často pořádají společné akce – výlety či menší oslavy. Výsledky jsou zapsány do tabulky č. 41 a grafu č. 14.

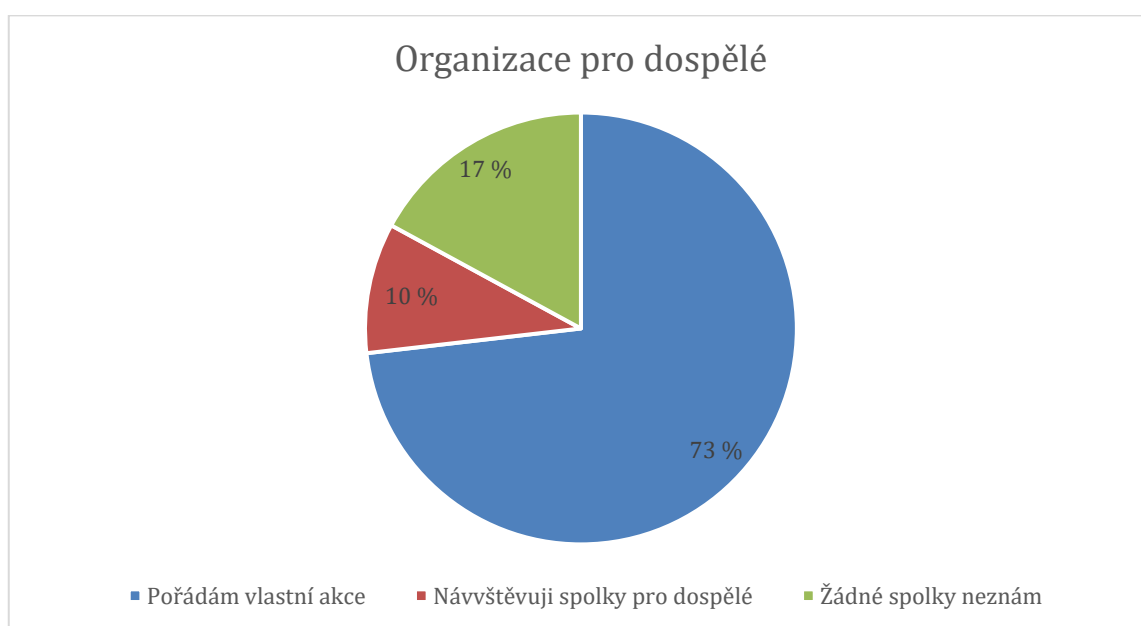
Lidé se pravidelně setkávají v prostředí:

- českých škol, školek, skrz děti české menšiny;
- ostatních spolků pro Čechy;
- komunitou pořádaných akcí.

Otázka č. 19 Nachází se ve Vašem okolí organizace pro dospělé zaměřené na českou menšinu?

Odpověď	Počet respondentů
Pořádám vlastní akce	30
Navštěvuji spolky pro dospělé (ČM)	4
Žádné spolky neznám	7

Tabulka 42 Přehled organizací pro dospělé, které kolem sebe respondenti mají

Graf 15 Přehled organizací pro dospělé, které kolem sebe respondenti mají

Ve Velké Británii se nachází spolky zaměřené zejména na děti a dospívající, najdeme zde ovšem i spolky pro dospělé. Většina z respondentů pořádá vlastní akce. Nejčastější akcí pro dospělé bývá grilování, při kterém si zpívají české písně, každý může přinést nějakou českou specialitu, vypráví si zážitky a společně se snaží rozvíjet vztahy české menšiny ve Velké Británii. Najdeme i několik českých restaurací. Odpovědi jsou shrnuty v tabulce č. 42 a v grafu č. 15.

Mezi akce pořádané českou menšinou patří:

- grilování;
- večery deskových her, šachy;
- folklorní odpoledne;
- tradiční české svátky.

7.6 Shrnutí výsledků

Cílem výzkumu bylo zjistit druh a formy volnočasových aktivit dětí české menšiny a následně porovnat zjištěné informace o nabídce Velké Británie s nabídkou volnočasových aktivit pro děti a mládež v České republice.

Na základě možností volnočasových aktivit na sledovaných školách lze usoudit, že nejširší nabídku vzdělávacích i mimoškolních aktivit poskytuje škola *Okénko* a *Club England*.

Volnočasové organizace ve Velké Británii se zaměřují vždy primárně na český jazyk a komunikaci, v druhé řadě na rozvoj dětí v oblastech nadání (například výtvarného, hudebního či sportovního). Zajímavostí je velká obliba kroužku českých folklorních tanců. V současnosti je počet volnočasových organizací vyšší než počet oficiálních českých škol.

Organizace, které nemají oficiální status školy, nemají vždy sestaven ŠVP, i přesto, že jejich cílem je výuka českého jazyka. Naopak oficiální české školy sídlící ve Velké Británii mají vlastní ŠVP a fungují podle stejného RVP jako školy v České republice. Školy v obou zemích mají velmi podobné osnovy, jelikož se zahraniční školy snaží držet krok s českými, a plnit tak učivo podle plánů.

Z osobní zkušenosti, ale také na základě výpovědí některých respondentek jsem schopná říct, že česká škola ve Velké Británii se neřídí striktně bodovacím a známkovacím systémem. Žáci dostávají známky za větší testy a aktivity, na které se společně řádně připravují. Nedostávají dostatečné či nedostatečné hodnocení. Oproti tomu v české škole v České republice jsou nastavené bodovací systémy s nízkou hranicí, a děti tak ztrácí se špatnými známkami motivaci k učení. Osobně se denně setkávám s dětmi (v České republice), které jsou smutné ze špatných známek. Ve Velké Británii je důležité to, co si dítě pamatuje a odnáší, jestli učivo rozumí a zda ho baví. Velkou motivací pro děti navštěvující doplňkové české školy je právě setkání s ostatními a učení se novým znalostem formou hry.

Z tohoto šetření vyplynulo, že hlavním cílem organizací i škol zřizovaných pro české děti ve Velké Británii je učení se českému jazyku, ovládnutí komunikace a čtení na úrovni rodilého mluvčího. Organizace využívají výuku formou her. Společně mezi sebou

spolupracují a vzájemně se inspirují. Z výzkumu vyplynula řada akcí pořádaných školami a organizacemi, kterými se snaží přiblížit dětem české tradice a zvyky.

Jedním z cílů této části práce bylo zjistit informace o české menšině, která žije ve Velké Británii. Pracovala jsem s britskými daty z roku 2011 (sčítání lidu 2011), jelikož byly nejnovějšími zveřejněnými. Ke dni 28. 6. 2022 byla vydána data ze sčítání lidu z roku 2021, informace tudíž byly doplněny o dohledatelná data, která byla zpřístupněna. Navzdory mému očekávání však nebylo z dat zřejmé, kolik Čechů bylo „sečteno“ při posledním takovém sčítání lidu ve Velké Británii. Pracovala jsem také s českými daty, která uvádí Český statistický úřad, z nichž již bylo patrnější, kolik Čechů žilo ve Velké Británii v letech 2005–2021. Z výsledků vyplynulo, že počet jedinců české menšiny zde narůstá.

Z šetření také vyplynulo, že povědomí o českých organizacích není příliš rozsáhlé. Pro českou menšinu jsou známé čtyři organizace (z nichž dvě jsou doplňkové české školy).

Diskuze

Výše popsané šetření bylo ovlivněno řadou vnějších okolností, a to zejména ze strany respondentů (například technické potíže s připojením k internetu či rozdílné časové podmínky). Oslovení respondenti navštěvují svá oficiální zaměstnání, starají se o své děti a rodinu, působí ve volnočasových organizacích pro českou menšinu, připravují mnoho akcí a mají vlastní zájmy a na komunikace se mnou měli velmi málo času. Bylo složité najít společný čas pro rozhovor, i přesto se podařilo provést rozhovory s 41 respondenty, což považuji za úspěch. Z celkového počtu rozhovorů jich musela 20 provést částečně přes e-mail. S respondenty jsem se spojila přes hovor, sdělila jim základní informace a následně jim poslala otázky k vyplnění. Někteří respondenti odpověděli zvukovou zprávou, někteří poslali e-mail.

Pro vypracování práce jsem nahlédla do bakalářské práce Česká škola bez hranic v Paříži (Tůmová, 2013). Po srovnání výsledků této a zde prezentované práce jsem mohla sledovat rozdílné výsledky z důvodu umístění organizace v jiném státě a jednání s odlišnými zástupci organizace.

Původní zmínky o Česích ve Velké Británii nebyly do roku 2011 zohledňovány a o těchto údajích existují pouze odhady. Z výsledků sčítání lidu ve Velké Británii před rokem 2011 vycházelo dělení migrantů pouze na evropské a neevropské občany (EU nebo naopak Non-EU citizens), konkrétní počty Čechů však nebyly uváděny.

Psaní této práce pro mě bylo zajímavé, ale obtížné. Během tvorby se mi vybavilo mnoho osobních zkušeností a zážitků, které jsem při stáži prožila. Osobní zkušenost pro mě byla sice přínosná, ztrácela jsem ovšem na základě ní určitý nadhled nad tématem, což mi poté při psaní činilo problémy. Uvědomila jsem si, že je třeba neřídít se tolik vlastním prožitkem, ale dívat se na problematiku objektivně na základě zjištěných dat.

Pochopila jsem, jak složitá může být komunikace s lidmi na druhé straně oceánu, pokud jsou využívány pouze komunikační platformy, a ne přímá setkání. Mým původním plánem bylo vést rozhovory se všemi respondenty osobně, ve Velké Británii. To se nepodařilo uskutečnit kvůli předčasnému odjezdu z Velké Británie, v důsledku přísných epidemiologických opatření, která začala ve Velké Británii platit již na konci února roku 2020 (tedy měsíc po začátku stáže).

Práce rozšiřuje povědomí o nabídce pro děti české menšiny žijící v zahraničí a o její organizovanosti ze strany aktivních skupin a institucí. Poukazuje na soudržnost a vzájemnou spolupráci, kterou můžeme pozorovat při organizaci volnočasových aktivit. Dále poukazuje také na rozdíl mezi volnočasovými organizacemi a doplňkovými školami, které vznikají s podobným cílem, a přibližuje jejich podrobnou nabídku.

Psaní práce pro mě mělo veliký přínos. Rozšířila jsem své znalosti o české menšině a její historii při migraci do Velké Británie. Dozvěděla jsem se zajímavé informace o životě bilingvních rodin, o nabídkách a možnostech pro českou menšinu, o způsobu rozlišování volnočasových organizací a českých škol, které česká menšina ve Velké Británii nabízí. Připomněla jsem si, co by děti žijící ve Velké Británii měly o České republice vědět. Na základě stáže a její následné reflexi v této práci jsem si připomněla principy a aktivity, které jsem při výuce využívala a obohatila je o nové, přínosné informace.

A nakonec, důležitý přínos práce přináší právě dětem české menšiny ve Velké Británii. Sděluje nám, žijícím v České republice, poznatky o široké nabídce aktivit pro české děti. Připomíná nám, že bychom neměli zapomínat ani na kolegy z Británie a pobízí ke spolupráci, která může probíhat i přes sociální sítě (sdílením materiálů, dětských časopisů či nápadů). Upřesňuje podmínky pro české děti a pomáhá nám přiblížit se jejich životu na bázi bilingvní výchovy.

Závěr

V této bakalářské práci byla zmapována volnočasová nabídka pro děti české menšiny žijící ve Velké Británii. Šetření probíhalo ve spolupráci se dvěma českými školami v Londýně a dvěma volnočasovými organizacemi nabízejícími širokou škálu aktivit pro děti české menšiny v Oxfordu a Warwicku. Respondenty pro toto šetření byli pracovníci těchto organizací, ředitelky, stážisté, matky dětí, které organizace navštěvují, obyvatelé žijící ve Velké Británii a v neposlední řadě také zástupce české ambasády se sídlem v Londýně.

Na počátku byly zvoleny následující tři výzkumné otázky:

1. Které aktivity jsou nabízené dětem české menšiny?
2. Jaká je náplň a nabídka poskytujících organizací?
3. Co je cílem volnočasových organizací a českých škol?

Pro získání odpovědí byly vypracovány otázky pro rozhovor (těch bylo celkem 19) a pro následující dotazník (těch bylo celkem 8). Šetření bylo rozděleno do tří částí: rozhovory s matkami a jim zasláné dotazníky, rozhovory s pracovníky, řediteli a stážisty z organizací a rozhovory se členy facebookové skupiny „Češi v Londýně“ a „Češi ve Velké Británii“.

Volnočasová nabídka pro české děti ve Velké Británii se dělí na dva typy: doplňkové české školy a volnočasové organizace. Doplňkové české školy nabízejí výuku českého jazyka a vlastivědy (zahrnují zeměpisné informace o ČR, kulturu a tradice), připravují rozsáhlou nabídku společných aktivit pro děti a rodiče a oslavují české tradiční svátky.

Doplňkové české školy mají na základě smlouvy s MŠMT oprávnění vydávat osvědčení o absolvování české školy a výuky českého jazyka, na základě kterého si děti mohou nechat zapsat známku z češtiny do vysvědčení, která získají na britských školách, jež navštěvují v rámci povinné školní docházky (viz kapitola 5.2). Oficiální české školy se ve Velké Británii nachází pouze tři. Pro děti jsou zřízeny knihovny (kontaktní i online), díky nimž si procvičují čtení, výslovnost i komunikaci formou zábavy.

Volnočasové organizace nabízejí širokou škálu aktivit pro děti. Organizací pro děti české menšiny je přes 20, jejich nabídka je široká, a to nejen v oblasti českého jazyka. Děti se

na základě realizovaných akcí organizací dozívájí informace o českých tradicích a mají možnost je oslavovat i mimo Českou republiku.

Seznam knižních zdrojů

- BAKER, Colin. (2000). *The Care and Education of Young Bilinguals. As Introduction for Professionals*. Clevedon: Multilingual Matters Ltd. ISBN 1-85359-466-0.
- BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. (2005). *Přistěhovalectví a liberální stát. Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Masarykova univerzita v Brně. ISBN 8021038756.
- BLOOMFIELD, Leonard. (1933). *Language*. Chicago: University of Chicago Press. ISBN 9780226060675.
- DOSKOČILOVÁ, Kateřina. (2002). Kolik řečí umíš? In: *Čeština doma a ve světě*. 10, 2–3, s. 228–234. ISSN 1210-0330.
- GARCIA, Ofelia. (2009). *Bilingual Education in the 21st Century: A Global Perspective*.
- GROSJEAN, Francois. (1982). *Life with two languages. An introduction to bilingualism*. Cambridge: Harvard University Press. ISBN 0674530918.
- HÁJEK, Bedřich. (2008). Pedagogické ovlivňování volného času. Portál. ISBN 978-80-262-0030-7,
- HARDING–ESCH, Edith a Philip RILEY. (2008). *Bilingvní rodina*. Přel. Pavla Le Roch a Alice Zavadilová. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-358-1.
- HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005. 407 s. ISBN 978-80-7367-040-5
- CHRÁSKA, Miroslav. (2016). *Metody pedagogického výzkumu: Základy kvantitativního výzkumu*. 2. ISBN 978-80-247-5326-3.
- JUDD, Denis. (1999). *Impérium*. Britská imperiální zkušenost od roku 1765 do současnosti. Přel. Zdeněk Hron. Praha: BB art. ISBN 80-7257-046-3.
- KLIMEŠ, Lumír. (2005). *Slovník cizích slov*. 7. vyd. Praha: SPN. ISBN 80-7235-272-5.

KROPÁČOVÁ, Jitka. (2006). *Výuka žáka s odlišným mateřským jazykem*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 80-244-1511-9.

MORGENSTERNOVÁ, Monika, ŠULOVÁ Lenka a Lucie SCHOLL. (2011). *Bilingvismus a interkulturní komunikace*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7357-678-3.

PÁVKOVÁ, Jiřina a kolektiv. (2002). *Pedagogika volného času*. Praha, Portál. ISBN 80-7178-711-6.

PRŮCHA, Jan. (2009) *Interkulturní komunikace*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3069-1.

PRŮCHA, Jan. (2007). *Interkulturní psychologie*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-280-5.

PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ Eliška a Jiří MAREŠ. (2008). *Pedagogický slovník*. 5. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-416-8.

ROUBÍČEK, Vladimír. (1997). *Úvod do demografie*. Vyd. 1. Praha: Codex Bohemia. ISBN 80-85963-43-4.

ŠKARABELOVÁ, Simona. (20002). *Když se řekne nezisková organizace: příručka pro zastupitele krajů, měst a obcí*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-210-3031-3.

ŠTEFÁNIK, Jozef. (2000a). *Bilingvismus na pozadí dvoch morfológicky odlišných typov jazykov*. Bratislava: Univerzita Komenského. ISBN 80-223-1408-0.

ŠTEFÁNIK, Jozef. (2000b). *Jeden človek, dva jazyky. Dvojjazyčnosť u detí. Predsudky a skutočnosti*. Bratislava: AEP. ISBN 8088880416.

TŮMOVÁ, Lenka. (2013). *Integration Programmes for Immigrant Children in the Czech Republic and Great Britain*. Praha: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy.

Bakalářská práce. Dostupné z:

https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/52575/BPTX_2012_2_11410_0_320255_0_127913.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

VACULÍK, Jan. (2001). *České menšiny v Evropě a ve světě*. 1. Libri. ISNB 978-80-7277-397-8.

VYHNÁLKOVÁ, Pavla. (2013). *Základy pedagogiky volného času*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-86768-73-1. Dostupné na: https://pavla-vyhnalkova.webnode.cz/_files/200000156-401e34210e/Z%C3%A1klady%20pedagogiky%20voln%C3%A9ho%20%C4%8Dasu.pdf.

Seznam internetových zdrojů

ACSSUK. (2021a). *Association of Czech and Slovak Schools in the United Kingdom*. [online]. Glasgow: ACSSUK. [cit. 7. 8. 2021]. Dostupné z: <https://www.acssuk.org/>.

ACSSUK. (2021b). Our schools. In: *Association of Czech and Slovak Schools in the United Kingdom*. [online]. Glasgow: ACSSUK. [cit. 6. 1. 2021]. Dostupné z: <https://acssuk.org/czskschools>.

BBC. (2020). Migration Trends. Why do people migrate? In: *British Broadcasting Corporation*. [online]. Londýn: BBC. [cit. 18. 6. 2020]. Dostupné z: <https://www.bbc.co.uk/bitesize/guides/z8x6wxs/revision/2>.

BRIDGWATER INTERNATIONAL. (2021). *Bridgwater International*. [online]. Manchester: Bridgwater International. [cit. 3. 1. 2021]. Dostupné z: <http://bridgwaterinternational.co.uk.cluster3s54.dnsserver.eu/>.

COMPAS CHARITY. (2021). *Compas Charity*. [online]. Peterborough: Compas Charity. [cit. 8. 1. 2021]. Dostupné z: <https://www.compas.org.uk/compas>.

CZECH CENTRE. (2021). *Czech Centre London*. [online]. Londýn: Czech Centre. [cit. 3. 1. 2021]. Dostupné z: <https://london.czechcentres.cz/>.

CZECH LANGUAGE CLUB. (2021). *Czech Language Club*. [online]. Londýn: Czech Language Club. [cit. 5. 1. 2021]. Dostupné z: <https://czechlanguageclub.co.uk/>.

CZECH SCHOOL BERKSHIRE. (2021). *Czech School Berkshire*. [online]. Berkshire: Czech School Berkshire. [cit. 8. 1. 2021]. Dostupné z: <https://www.czechschoolberkshire.org.uk>.

CZ SK CLUB UK. (2021a). Birmingham. In: *Cz Sk Club UK*. [online]. Londýn: Cz Sk Club UK. [cit. 6. 1. 2021]. Dostupné z: <https://www.czskclub.co.uk/birmingham.html>.

CZ SK CLUB UK. (2021b). *Cz Sk Cluk UK*. [online] Londýn: Cz Sk Cluk UK. [cit. 8. 1. 2021]. Dostupné z: <https://www.czskclub.co.uk/>.

CZ SK CLUB UK. (2021c). Oxford. In: *Cz Sk Club UK*. [online]. Londýn: Cz Sk Club UK. [cit. 6. 1. 2021]. Dostupné z: <https://www.czskclub.co.uk/oxford.html>.

ČESKÁ ŠKOLA BEZ HRANIC. (2021). *Česká škola bez hranic*. [online]. Praha: Česká škola bez hranic. [cit. 6. 1. 2021]. Dostupné z: <https://csbh.cz/>.

ČESKÝ RÁDIO. (2021). Česká škola v Manchesteru. Krajský spolek Czech Wells. In: *Český rádio*. [online]. Praha: Radio Prague International. [cit. 8. 1. 2021]. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/ceska-skola-v-manchesteru-krajansky-spolek-czech-wells-8709360>.

ČRDM. (2022). Členské organizace. In: *Česká rada dětí a mládeže*. [online]. Praha: ČRDM. [cit. 15. 1. 2022]. Dostupné z: <https://crdm.cz/clenove/clenske-organizace/>.

ČSSS. (2021). *Česká a slovenská společnost v Sheffieldu*. [online]. Sheffield: ČSSS. [cit. 3. 1. 2021]. Dostupné z: cz-sk-society.group.shef.ac.uk.

ČSÚ. (2022). Remittance. In: *Český statistický úřad*. [online]. Praha: Český statistický úřad. [cit. 20. 6. 2022]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/rocnka/rocnkavyber.remit>.

DOTAČNÍ INFO. (2022). Dotace na volnočasové aktivity. In: *Dotacní info*. [online]. Brno: Dotace EU. [cit. 15. 1. 2022]. Dostupné z: <https://www.dotacni.info/tag/dotace-na-volnocasove-aktivity/>.

DWP. (2007). Accession Monitoring Report May 2004 – March 2007. Londýn: The Department for Work and Pensions. [online]. In: VAVREČKOVÁ, Jana. *Počty a struktury českých migrantů v zahraničí a ekonomická motivace k zahraniční pracovní migraci (se specifickým zaměřením na migranty ve Velké Británii)*. Praha: Výzkumný. [cit. 17. 2. 2022]. Dostupné z: Microsoft Word - Vavreckova-Pocty_a_struktury_c_migrantu.doc (vupsv.cz)

DWP. (2007a). *Department for Work and Pensions departmental report 2007*. [online]. Londýn. [cit. 19. 11. 2021]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/department-for-work-and-pensions-departmental-report-2007>

GOV.UK. (2020a). *Bodový imigrační systém Velké Británie*. Úvod pro občany EU. [online]. Londýn: GDS. [cit. 12. 11. 2021]. Dostupné z: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/975027/INTRO_-_Czech_guide.pdf.

- GOV.UK. (2020b). *Bodový imigrační systém Velké Británie*. Úvod pro občany EU. [online]. Londýn: GDS. [cit. 17. 12. 2021]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/guidance/the-uks-points-based-immigration-system-information-for-eu-citizens.cs>.
- GOV.UK. (2022a). *Gov.uk*. [online]. Londýn: GDS. [cit. 15. 5. 2022]. Dostupné z: www.gov.uk.
- GOV.UK. (2022b). Apply to the EU Settlement Scheme (settled and pre-settled status). In: *Gov.uk*. [online]. Londýn: GDS. [cit. 16. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/settled-status-eu-citizens-families/switch-from-presettled-status-to-settled-status>.
- GOV.UK (2017). *Annual report and accounts of The National Archives 2016 to 2017*. [online]. Londýn: GDS. [cit. 16. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/annual-report-and-accounts-of-the-national-archives-2016-to-2017>
- iZUŠ. (2022). *Informační systém základních uměleckých škol*. [online]. Ostrava: Sensio.cz. [cit. 18. 1. 2022]. Dostupné z: www.izus.cz.
- KOCOUREK, Milan. (2008). Češi ve světě – Velká Británie. In: *Krajane.net*. [online]. Praha: Radio Praha. [cit. 21. 9. 2020]. Dostupné z: <https://archiv.krajane.net/articleDetail.view?id=1291>.
- KRAJANE.NET. (2022). *Krajane.net*. [online]. Praha: Radio Praha. [cit. 25. 5. 2020]. Dostupné z: www.archiv.krajane.net.
- KROUŽKY. (2021). Naše kroužky. In: *Kroužky*. [online]. Praha: Kroužky. [cit. 13. 12. 2021]. Dostupné z: <https://www.krouzky.cz/nase-krouzky>.
- KROUŽKY & TÁBORY. (2022). Kroužky, kurzy. In: *Kroužky a tábory*. [online]. Praha: Clubs & Camps. [cit. 13. 12. 2021]. Dostupné z: https://www.krouzkyatabory.cz/krouzky/vysocina/vedecke?ID_skolni_vek=88.
- LEGISLATION.GOV.UK. (2021). *Race Relation Act 1976*. [online]. Londýn: GDS. [cit. 28. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1976/74/enacted>.

LEGISLATION.GOV.UK. (2022). *Legislation.gov.uk*. [online]. Londýn: GDS. [cit. 6. 4. 2022]. Dostupné z: www.legislation.gov.uk.

MACNAMARA, J. (1967). *The bilingual's linguistic performance: A psychological overview*. *Journal of Social Issues*, 23(2) [online]. [cit. 9. 8. 2021]. Dostupné z: The Bilingual's Linguistic Performance—A Psychological Overview - Macnamara - 1967 - Journal of Social Issues - Wiley Online Library

MŠMT. (2016). Dokumenty nutné k předložení za účelem sepsání smlouvy (dříve ujednání) o poskytování vzdělávání v zahraničí podle § 30 odst. 5 a 6 školského zákona. In: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*. [online]. Praha: MŠMT. [cit. 29. 9. 2021]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/dokumenty-nutne-k-predlozeni-za-ucelem-sepsani-smlouvy-drive>.

MŠMT. (2022a). Finanční podpora. In: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*. [online]. Praha: MŠMT. [cit. 15. 1. 2022]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/mladez/financni-podpora>.

MŠMT. (2022b). Seznam poskytovatelů vzdělávání v zahraničí, s nimiž je uzavřena smlouva o zajištění vzdělávání občanům České republiky v období plnění povinné školní docházky. In: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*. [online]. Praha: MŠMT. [cit. 25. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/seznam-poskytovatelu-vzdelavani-v-zahranici?lang=1>.

MVČR. (2022a). *Ministerstvo vnitra České republiky*. [online]. Praha: MVČR. [cit. 6. 4. 2022]. Dostupné z: www.mvcr.cz.

MVČR. (2022b). Volnočasové aktivity. In: *Ministerstvo vnitra České republiky*. [online]. Praha: MVČR. [cit. 13. 1. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/volnocasove-aktivity.aspx>.

MZVČR. (2022). *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky*. [online]. Praha: MZVČR. [cit. 25. 5. 2022]. Dostupné z: www.mzv.cz.

NEŠPOR, Zdeněk R. (2020). *Sociologická encyklopedie*. [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR. [cit. 16. 12. 2021]. Dostupné z: www.encyklopedie.soc.cas.cz.

OAMP. (2020). Terminologický slovník. In: *Ministerstvo vnitra České republiky*. [online]. Praha: MVČR. [cit. 18. 6. 2020]. Dostupné z:

<http://www.mvcr.cz/migrace/clanek/slovnicek-pojmu.aspx>.

ONS.UK. (2021). *Home - Office for National Statistics*. [ONLINE]. Londýn: GDS. [cit. 3. 2. 2022]. Dostupné z: <https://www.ons.gov.uk>.

SPDDM. (2010). Střediska volného času – Domy dětí a mládeže. In: *Sdružení pracovníků domů dětí a mládeže*. [online]. Praha: SPDDM. [cit. 18. 1. 2022]. Dostupné z: www.spddm.org.

SUKENÍK, Arnošt. (2011). *Londýn*. [online]. Opava: Webnode. [cit. 9. 2. 2022]. Dostupné z: www.fedorof.webnode.cz.

ŠIMSOVÁ, Sylva. (2006). Jazykové menšiny a knihovny ve Velké Británii. In: *Ikaros*. [online]. 10, 4. [cit. 15. 3. 2021]. ISSN 1212-5075. Dostupné z: <http://ikaros.cz/node/12050>.

THE DVOŘÁK SOCIETY. (2022). *The Dvořák Society for Czech and Slovak Music*. [online]. Londýn: The Dvořák Society for Czech and Slovak Music. [cit. 3. 1. 2021]. Dostupné z: <https://www.dvorak-society.org/>.

THE EMMY DESTINN FOUNDATION. (2021). *The Emmy Destinn Foundation*. [online]. Londýn: The Emmy Destinn Foundation. [cit. 3. 1. 2021]. Dostupné z: <https://www.destinn.com/ouraims>.

THE NATIONAL ARCHIVES. (2016). Ethnic group. In: *UK Government Web Archive*. [online]. Londýn. [cit. 20. 8. 2020]. Dostupné z: <https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/20160106185816/http://www.ons.gov.uk/ons/guide-method/measuring-equality/equality/ethnic-nat-identity-religion/ethnic-group/index.html#8>.

THE NATIONAL ARCHIVES. (2021). *UK Government Web Archive*. [online]. Londýn: gov.uk. [cit. 15. 12. 2021]. Dostupné z: <https://www.nationalarchives.gov.uk/webarchive/>.

TOWER HAMLETS. (2022). Young People Service. In: *Tower Hamlets*. [online]. Londýn: Tower Hamlets Council. [cit. 23. 5. 2022]. Dostupné z:

https://www.towerhamlets.gov.uk/lgnl/education_and_learning/young_people/YPS.aspx.

WIKIJII. (2021). Etnické skupiny ve Velké Británii – Ethnic groups in the United Kingdom. In: *Wikijii*. [online]. San Francisco: Wikimedia Foundation. [cit. 8. 9. 2021]. Dostupné z: https://wikijii.com/wiki/ethnic_groups_in_the_united_kingdom.

WIKIPEDIA. (2020). Kultura. In: *Wikipedia*. [online]. San Francisco: Creative Commons. [cit. 18. 12. 2020]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Kultura>.

YOURDICTIONAIRY. (2021). Leisure definition. In: *Yourdictionary*. [online]. Burlingame: LoveToKnow. [cit. 26. 10. 2021]. Dostupné z: <https://www.yourdictionary.com/leisure>.

OFFICE FOR NATIONAL STATISTICS. (2022). *Office for National Statistics*. [online]. Newport: OGL. [cit. 22. 5. 2022]. Dostupné z: <http://www.statistics.gov.uk/cci/nugget.asp?id=455>.

Ostatní zdroje

HOSEK, Martin, zástupce české ambasády v Londýně. *Česká menšina ve Velké Británii*. [osobní komunikace, rozhovor]. 26.4. 2022

Seznam příloh

Příloha 1 Přední strana osvědčení, 7. třída.....	101
Příloha 2 Zadní strana osvědčení, 7. Třída	102
Příloha 3 Přední strana osvědčení, 2. třída.....	103
Příloha 4 Zadní strana osvědčení, 2. třída.....	104
Příloha 5 Titulní strana učebnice, 1. díl	105
Příloha 6 Učebnice, Český jazyk	106
Příloha 7 Učebnice, prvouka.....	107
Příloha 8 Učebnice, hodnocení po probrané kapitole	108

Přílohy

Poskytovatel vzdělávání: Okénko Community Interest Company

Stát: Velká Británie

Adresa: 72 Massingberd Way, SW17 6AF, Great Britain

Ročník: 7.

Školní rok: 2021/2022

Číslo ve výkazu: 3

Pololetí: 1.

OSVĚDČENÍ

Jméno a příjmení: Anna

Datum narození:

Místo narození: Londýn (GBR)

Hodnocení klasifikačními stupni

Předmět	Stupeň hodnocení
Český jazyk a literatura	výborný
Dějepis a Zeměpis	výborný

Hodnocení slovním hodnocením

Milá Aničko,

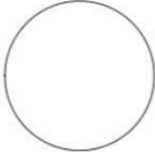
v první polovině školního roku na druhém stupni jsi pracovala výborně. Výuka v naší třídě vyžaduje velké zapojení žáků během vyučování a dává také velký důraz na samostatnou přípravu a vyhledávání informací doma, musíme Tě pochválit, za to jak krásně ses zapojovala i připravovala.

V Zeměpise jsi ukázala svůj zájem o Českou republiku i různá témata. Přípravu na jednotlivé hodiny jsi měla vždy pečlivě vypracovanou. Tvoje prezentace o různých tématech od Jihomoravského kraje, Velkých Losin, Jiřího Trnky, Antonína Dvořáka či Hermíny Tyrlové byly výborné, krásně graficky upravené a plné zajímavých informací, o kterých jsi dokázala mluvit plynule. Pololetní test ukázal, že sis zapamatovala řadu důležitých informací o každém kraji. Hezky si vedeš sešit, dál si zapisuj nové informace do sešitu, pomůže Ti při opakování.

V českém jazyce máš velmi dobré porozumění a mluvíš opravdu krásně plynule bez závažných gramatických chyb s dobrou slovní zásobou. Dávej si pozor, abys se spolužačkami nesklouzávala do angličtiny. Teoretické koncepty jako slovní druhy či druhy podstatných jmen znáš dobře. Tvoje znalost vyjmenovaných slov je opravdu dobrá, i když Tvoje vymyšlená slova symplový a mýřit docela pobaví. Při psaní měkkého a tvrdého i/y je potřeba dávat pozor i na shodu podmětu s přísudkem a vzory podstatných jmen. Dál pokračuj v procvičování psaní i čtení, aby se ti různá slova a gramatické tvary pěkně zažily. Na čtení se dobře připravuješ a porozumění textu je tvoje silná stránka. Bylo by dobré doma číst pravidelně, můžeš zkusit i svůj vlastní výběr knih.

Je radost mít Tě ve třídě pro Tvůj pozitivní přístup k učení a přípravu předem stejně tak jako nadšení pro další aktivity jako byl taneční projekt Say Hi nebo soutěž o překlad či projekt animovaného filmu na vaše téma.

Děkujeme Ti za Tvou práci v první polovině školního roku a moc se těšíme se na pokračování.

Zameškané hodiny	omluvené 4	neomluvené 0
Vzdělávání se uskutečňovalo podle RVP ZV ve vzdělávacím obsahu v souladu s §18 odst. 1 a podle § 18c odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění vyhlášky č. 256/2012 Sb.		
Vzdělávání se uskutečňovalo na základě smlouvy č. j.: MSMT- 27305/2019-4		
V Londýně dne 29.ledna 2022		MSc. Jana Nahodilová, Mphil. ředitel(ka) PhDr Tereza F...á, MRes třídní učitel(ka)

STUPNĚ HODNOCENÍ					
Předměty	1 – výborný	2 – chvalitebný	3 – dobrý	4 – dostatečný	5 – nedostatečný

Poskytovatel vzdělávání: Okénko Community Interest Company

Stát: Velká Británie

Adresa: 72 Massingberd Way, SW17 6AF, Great Britain

Ročník: 2.

Školní rok: 2020/2021

Číslo ve výkazu:

Pololetí: 2.

OSVĚDČENÍ

Jméno a příjmení: Sophia I

Datum narození: 4

Místo narození: Londýn (GBR)

Hodnocení klasifikačními stupni

Předmět	Stupeň hodnocení
Český jazyk a literatura	1

Hodnocení slovním hodnocením

Milá Sophinko,

blahopřeji Ti k úspěšnému ukončení druhého ročníku. Letos jsi pracovala velmi pilně a poctivě, i přesto, že tento rok byl velice náročný. Část roku jsme se učili distančně, ale návrat zpět do třídy jsi zvládla na výbornou. Tvá koncentrace a snaha odvádět dobrou práci je opravdu obdivuhodná.

V hodinách jsi soustředěná a podáváš velmi dobré výkony. Gramatika Ti jde výborně, jen ještě někdy uděláš chybičku v párových souhláskách a psaní bě, pě, vě.

Trošku pozornější musíš být v psaní velkých písmen ve jménech a názvech. Také často zapomínáš psát velké písmeno na začátku a znaménko na konci vět. Dávej si pozor na psaní českého „j“ (někdy místo něj píšeš „y“) a pamatuj si, že ve slovech kdy, kde, když atd. se píše „k“, občas tato slova píšeš s „g“.

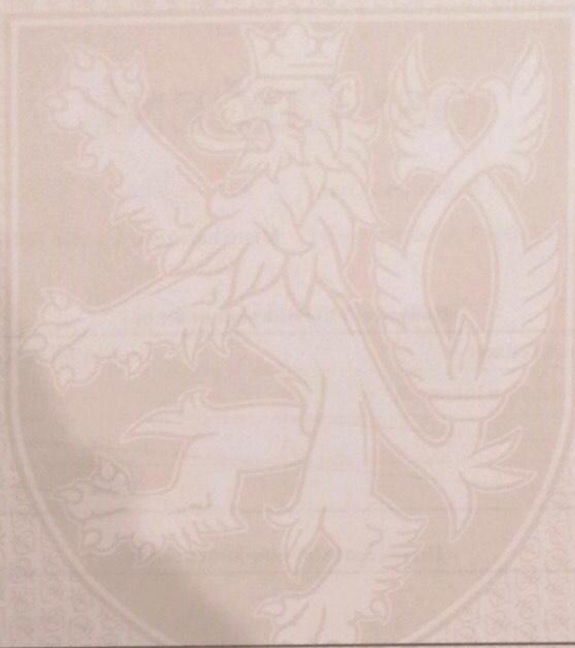
Od minulého pololetí ses velmi zlepšila ve psaní slohu. Naučila ses rozvíjet věty a používáš pestřejší slovní zásobu. Tvé slohy jsou tak mnohem zajímavější.

Ve světě kolem sebe se orientuješ velmi dobře. Znáš květiny, stromy, i jejich části, rozeznáváš zvířata a ptáčky. Hodiny a čas ještě všichni budeme společně procvičovat, ale dny, měsíce a roční období Ti už jdou velmi dobře.

Příloha 3 Přední strana osvědčení, 2. třída

Sophinko, přeji Ti překrásné léto plné zážitků (ideálně s českou knížkou v ruce) a těším se na viděnou v září.

Tvá paní učitelka

Zameškané hodiny	omluvené 8	neomluvené 0
Vzdělávání se uskutečňovalo podle RVP ZV ve vzdělávacím obsahu v souladu s §18 odst. 1 a podle § 18c odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění vyhlášky č. 256/2012 Sb.		
Vzdělávání se uskutečňovalo na základě smlouvy č. j. MSMT-27305/2019-4		
V Londýně		Sc. Jana Nahodstová, Mphil. ředitel(ka)
dne 3. července 2021		

STUPNĚ HODNOCENÍ					
Předměty	1 - výborně	2 - chvalitebně	3 - dobře	4 - dostatečně	5 - neokostatečně

Příloha 4 Zadní strana osvědčení, 2. třída

PRACOVNÍ UČEBNICE 1. díl

KRTEČCI 2. TŘÍDA

ČESKÝ JAZYK – Obojetné souhlásky, Opakování

1. Doplň tvrdé a měkké souhlásky:

H	CH	K	R	D	T	N
---	----	---	---	---	---	---

PO NICH SE PÍŠE TVRDÉ Y.

Ž	Š	Č	Ř	C	Č	D	T	N
---	---	---	---	---	---	---	---	---

PO NICH SE PÍŠE MĚKKÉ I.

2. Doplň i/y a spoj slova s obrázkem:

Ž / DLE

R / BA

H / NEK

KLAD / VO

DOMEČK / Y

TŘ / PRASÁTKA

VIDĚL / OPIC / I

ZLATÝ / POKLAD

3. Na které souhlásky z abecedy jsme zapomněli? Řekni si abecedu a doplň je:

B	F	L	M	P	S	V	Z
---	---	---	---	---	---	---	---

4. Co znamenají tato slova? Jaký je v nich rozdíl?

Mýt – mít	Být – bít	Slepýš slepiš	Pyl – pil
-----------	-----------	------------------	-----------

PRVOUKA - Nemoc a úraz; Naše zdraví

1. Utvoř věty. Spoj sloveso se správným obrázkem a slovem.

BOLÍ MĚ...	MÁM...
------------	--------

HLAVA

KAŠEL

VYRÁŽKU

NOHA

BŘICHO

ZUB

CHŘIPKU

2. Vybarvi děti, které se na hřišti nechovají dobře. Co se jim může stát?

MŮJ SLOVNÍČEK ANEB KTERÁ SLOVA JIŽ HRAVĚ ZVLÁDNU

Sebehodnocení - umím slovíčko použít ve větě, vím, co znamená

- vím, co slovíčko znamená, ale neumím ho zatím použít ve větě

- nerozumím tomuto slovíčku, měl/a bych se ho doučit

Přidej smajlíka ke každému slovíčku:

SLOVA PŘÍBUZNÁ		PODZIM	
TRUBKA		ZIMA	
KOLÉBKA		MASOPUST	
VŮZ		HODY	
ROČNÍ OBDOBÍ		VELIKONOCE	
JARO		POMLÁZKA	
LÉTO		SNĚŽENKA	

Hravě zvládnou

českých slovíček.